

**Obchodní tajemství podnikatele a jeho
ochrana při uveřejňování smluv
ve veřejné správě**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

doc. JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D.

Tereza Fogašová

Brno 2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka:	Tereza Fogašová
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Manažersko-ekonomický
Název tématu:	Obchodní tajemství podnikatele a jeho ochrana při uveřejňování smluv ve veřejné správě
Rozsah práce:	2AA

Zásady pro vypracování:

1. Cílem práce je navrhnout opatření vedoucí k ochraně obchodního tajemství podnikatelů obsaženého ve smlouvách, které se uveřejňují v rámci veřejné správy, a to konkrétně v registru smluv a na profilech zadavatelů. Autorka vyčíslí na základě ekonomických metod "hodnotu" obchodního tajemství u konkrétního subjektu (firmy).
2. V rámci uzavřených smluv ve veřejné správě uvede a provede analýzu nástrojů, které mají podnikatelé k dispozici podle právního řádu a obchodní praxe k ochraně obchodního tajemství ve smlouvách, u nichž je obecná povinnost je uveřejnit podle zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv, a § 219 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.
3. Autorka uvedené zhodnotí ve formě případových studií v návaznosti na problémy z praxe povinných subjektů (ochrana obchodního tajemství ve vztahu k obsahu smlouvy a k metadatům dle zákona o registru smluv a obsah uveřejněné smlouvy na profilu zadavatele). Autorka dále uvede způsob odhadu hodnoty obchodního tajemství, neboť uvedené by mohla firma požadovat a vymáhat v případě uveřejnění obchodního tajemství.

Seznam odborné literatury:

1. JURČÍK, R. Centrální registr smluv ve veřejné správě. In *Právo o podnikání vybraných členských států EU*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2013, s. 109–114. ISBN 978-80-7248-940-4.
2. ŠVESTKA, J. a kol. *Občanský zákoník : komentář.. (§ 1 až 654) . Svazek I*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 1667 s. ISBN 978-80-7478-370-8.
3. ŠVESTKA, J. – DVOŘÁK, J. – FIALA, J. *Občanský zákoník – komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2013.
4. KINDL, M. – FIALA, J. *Občanský zákoník – komentář, Wolters Kluwer, 2013*. Praha: Wolters Kluwer, 2013.
5. TÉGL, P. – MELZER, F. *Občanský zákoník – velký komentář*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-86-1.
6. POREMSKÁ, M. – SCHELLEOVÁ, A. Elektronický nástroj pro zadávání veřejných zakázek – NEN. Pomůže nebo uškodí?. *Veřejné zakázky*. 2014. č. 2, s. 25. ISSN 1803-6724.
7. SHORTER, A. *EU procurement : legal precedents and their impact : a look at some of the quirkiest and more interesting legal cases around EU procurement and how they have affected tendering practice*. Cambridge: Cambridge Academic, 2014. 219 s. ISBN 978-1-903499-78-8.
8. PORTÁL O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH, M. Metodický návod postupu pro zadávání veřejných zakázek financovaných či spolufinancovaných z prostředků poskytnutých z fondů Evropské unie. [online]. 2009. URL: [http://www.portal-vz.cz/Metodiky—stanoviska/Metodicke-pokyny/Metodika-zadavani-verejnych-zakazek-podle-zako-\(1\)/On-line-verze-Metodiky-zadavani-verejnych-zakazek/II—Metodicky-navod-postupu-pro-zadavani-verejnych](http://www.portal-vz.cz/Metodiky—stanoviska/Metodicke-pokyny/Metodika-zadavani-verejnych-zakazek-podle-zako-(1)/On-line-verze-Metodiky-zadavani-verejnych-zakazek/II—Metodicky-navod-postupu-pro-zadavani-verejnych).
9. ČADA, K. *Know-how a obchodní tajemství*. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2010. ISBN 978-80-7282-087-0.

Datum zadání bakalářské práce:

říjen 2016

Termín odevzdání bakalářské práce:

červen 2017

Tereza Fogašová
Autorka práce

doc. JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D.
Vedoucí práce

Mgr. Ing. Jana Mikušová, Ph.D.
Vedoucí ústavu

doc. Ing. Arnošt Mokyčka, CSc.
Děkan PEF MENDELU

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. JUDr. Ing. Radku Jurčíkovi, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, cenné rady a pomoc při jejím zpracovávání. Současně chci velmi poděkovat své rodině a přátelům za jejich podporu.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Obchodní tajemství podnikatele a jeho ochrana při uveřejňování smluv ve veřejné správě**

vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 17. května 2017

Tereza Fogašová

Abstract

Fogašová, T. Business secret of the entrepreneur and its protection in publishing contracts in public administration. Bachelor thesis. Brno: Mendel University in Brno, 2017.

The aim of this work is to highlight the importance of protecting business secret, not only in the business sphere, and to discuss this issue specifically in the context of publishing contracts in public administration. The methods of synthesis, analysis, comparison and description were used in order to complete this thesis and its objectives. The business secrets regulation and its protection were evaluated. An analysis of specific contracts published in the register of contracts, which gave examples of business secrets and the way in which individual entrepreneurs protected it, was also analysed. The thesis also mentions possible ways of quantifying the value of business secrets so that it is possible to assess the sufficiency of business secrets in relation to the very existence of the business. Finally, possible measures have been proposed to improve the protection of business secrets in publishing contracts. After cross-checking of available materials and elaborating this thesis, it was found that the protection of business secrets was not sufficient and should be more detailed in the legal order of the Czech Republic in view of its necessity.

Keywords

Business secret, business secret protection, contract disclosure.

Abstrakt

Fogašová, T. Obchodní tajemství podnikatele a jeho ochrana při uveřejňování smluv ve veřejné správě. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2017.

Cílem této práce je poukázat na důležitost ochrany obchodního tajemství nejen v podnikatelské sféře a rozebrat tuto problematiku konkrétně v rámci uveřejňování smluv ve veřejné správě. Při řešení práce a jejích cílů bylo využito především metody syntézy, analýzy, komparace a deskripce. Zhodnocena byla právní úprava obchodního tajemství a jeho ochrany. Dále byl proveden rozbor konkrétních smluv uveřejněných v registru smluv, na kterých byly uvedeny příklady obchodního tajemství a způsob, jakým ho jednotlivé podnikatelské subjekty chrání. V práci jsou uvedeny i možné způsoby vyčíslení hodnoty obchodního tajemství, aby bylo následně možné posoudit dostatečnost ochrany obchodního tajemství ve vztahu k samotné existenci podniku. Závěrem pak byla navržena možná opatření, která by vedla k zefektivnění ochrany obchodního tajemství při uveřejňování smluv. Po prostudování dostupných materiálů a vypracování této práce bylo zjištěno, že ochrana obchodního tajemství není dostatečná a měla by být detailněji zakotvena v právním řádu ČR s ohledem na její nezbytnost.

Klíčová slova

Obchodní tajemství, ochrana obchodního tajemství, uveřejňování smluv.

Obsah

1	Úvod práce	13
2	Cíl a metodika práce	14
3	Obchodní tajemství	16
3.1	Vývoj právní úpravy	16
3.1.1	Obecný (všeobecný) zákoník občanský	16
3.1.2	Všeobecný zákoník obchodní	16
3.1.3	Zákon o ochraně proti nekalé soutěži	16
3.1.4	Obchodní zákoník.....	17
3.2	Definiční znaky obchodního tajemství.....	18
3.2.1	Konkurenční významnost	18
3.2.2	Určitelnost.....	18
3.2.3	Ocenitelnost.....	18
3.2.4	Běžná nedostupnost v příslušných obchodních kruzích	19
3.2.5	Souvislost s (obchodním) závodem	19
3.2.6	Zajišťování utajení	19
3.3	Definice a pojem obchodního tajemství	19
3.4	Práva k obchodnímu tajemství	21
3.5	Porušení obchodního tajemství.....	21
4	Pojmy související s obchodním tajemstvím	23
4.1	Know-how	23
4.2	Důvěrné informace	24
4.3	Povinnost mlčenlivosti.....	25
5	Ochrana obchodního tajemství	26
5.1	Ochrana obchodního tajemství v Evropské Unii	27
6	Zákon o registru smluv	28
6.1	Předmět právní úpravy zákona o registru smluv	29
6.2	Základní pravidla zákona o registru smluv	30

6.3	Uveřejňované dokumenty.....	30
6.4	Smlouvy podléhající výjimkám z povinnosti uveřejňovat.....	31
6.5	Následky uveřejnění.....	31
7	Zákon o zadávání veřejných zakázek	32
8	Praktická část	36
8.1	Rozbor ochrany obchodního tajemství v rámci soudních řízení	36
8.1.1	Občanské soudní řízení	37
8.1.2	Trestní řízení.....	38
8.2	Vztah obchodního tajemství a práva na informace.....	39
8.3	Registr smluv.....	40
8.3.1	Subjekty povinné a nepovinné uveřejňovat v registru smluv.....	41
8.3.2	Rozbor smlouvy uveřejněné v registru smluv	44
8.3.3	Další příklady smluv uveřejněných v registru	46
8.4	Hodnota obchodního tajemství.....	46
8.5	Komparace zákona o registru smluv a zákona o zadávání veřejných zakázek ve vztahu k obchodnímu tajemství.....	49
8.6	SWOT analýza registru smluv.....	50
8.6.1	Shrnutí	53
9	Závěr	54
10	Literatura	56
11	Použité zkratky	60

1 Úvod práce

V současné době je stále aktuálnější snaha jednotlivých podnikatelských subjektů mít k dispozici informace, které by mohly vést k získání jakékoli výhody oproti konkurentům. V podstatě se jedná o to, že ten, kdo má více informací, než jeho konkurence, ten má oproti ostatním značnou výhodu, ze které následně plyne získání lepšího mocenského postavení na trhu.

Dá se říci, že obchodní tajemství jako takové vzniklo již v dobách, kdy se začal rozvíjet směnný obchod. Prohlubovala se specializace jednotlivých činností a lidé začali stále více využívat své znalosti a dovednosti. Výsledkem této snahy samozřejmě mělo být lepší postavení ve společnosti a dosažení čím dál většího zisku bez ohledu na jeho formu. Druhou stranou zmíněné snahy byla potřeba chránit své již nabyté znalosti a zkušenosti tak, aby je ostatní nemohli využít na úkor dotyčného, neboť ten by pak ztratil svoji konkurenční výhodu.

Má-li být toto charakterizováno z dnešního pohledu, už v minulosti se tedy jednalo o jakousi formu obchodního tajemství a snahu jej ochránit před ostatními.

V dnešní době jsou obchodním tajemstvím veškeré informace, skutečnosti a znalosti, které jsou konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích nejsou běžně dostupné. Získání takových informací může vést ke ztrátě podílu na trhu na úkor konkurenčních firem. Z tohoto důvodu je ochrana obchodního tajemství velice důležitá, jelikož umožňuje bezproblémové fungování podnikatelských subjektů a plnění jejich cílů.

Vědoma si důležitosti obchodního tajemství pro podnikatelské subjekty a nezbytnosti jeho ochrany, budu se této problematice věnovat ve své bakalářské práci. Ta je zaměřena na obchodní tajemství v podnikatelské sféře a jeho ochranu.

V práci jsou objasněny pojmy charakterizující obchodní tajemství a současně pojmy s obchodním tajemstvím úzce související, jako například know-how, důvěrné informace a povinnost mlčenlivosti. Dále je zdůrazněna potřeba vyčíslit hodnotu obchodního tajemství a jsou nastíněny možnosti vedoucí k tomuto vyčíslení. Zmíněn je i nový zákon o registru smluv a nový zákon o zadávání veřejných zakázek, jelikož se oba tyto zákony dotýkají obchodního tajemství a v současné době jsou velmi aktuální. Jsou řešeny také trestněprávními důsledky spojenými s ohrožením či porušením obchodního tajemství. Daná problematika je v závěru práce zhodnocena formou případových studií, vycházejících z případů z praxe.

2 Cíl a metodika práce

Hlavním cílem práce je zejména poukázat na důležitost a podstatu obchodního tajemství v rámci podnikatelské sféry, jeho korektního definování a ochrany, jež je konkrétně rozebrána i pro oblast zveřejňování smluv ve veřejné správě. Cílem je také zhodnotit současnou situaci při uveřejňování smluv v rámci registru smluv a na profilech zadavatelů a navrhnout případná opatření, která by vedla k zefektivnění ochrany obchodního tajemství.

Tato opatření jsou navržena prostřednictvím zpracování SWOT analýzy na základě rozebrání vzorové smlouvy, uveřejněné v registru smluv a v návaznosti na problémy z praxe povinných subjektů (ochrana obchodního tajemství ve vztahu k obsahu smlouvy a k metadatům dle zákona o registru smluv a obsah uveřejněné smlouvy na profilu zadavatele).

Dílním cílem této bakalářské práce je také uvedení způsobu odhadu hodnoty obchodního tajemství, neboť uvedené by mohl podnikatelský subjekt požadovat a vymáhat v případě uveřejnění obchodního tajemství.

Jednou z výzkumných otázek, které byly stanoveny v rámci hlavního cíle, je otázka, zda je obchodní tajemství a jeho ochrana dostatečně regulována právem. Tato výzkumná otázka je řešena v kapitole č. 3, jež zahrnuje rozbor právní úpravy obchodního tajemství a jeho ochrany v minulosti a aktuálně platné, neboť je důležité znát vývoj právní úpravy a dané souvislosti a návaznosti a je zde provedena i komparace právních úprav. Pro popis pojmů, souvisejících s obchodním tajemstvím a jeho ochranou, jejichž znalost je v rámci problematiky obchodního tajemství důležitá, je využito zejména metody deskripce a této oblasti je věnována kapitola č. 4.

Dále je zahrnuto zhodnocení dostatečnosti nástrojů sloužících k ochraně obchodního tajemství, a to jednak v obecné rovině, která je řešena především v kapitole č. 5, ale i konkrétně ve vztahu k povinnosti uveřejňovat smlouvy v registru smluv a na portálech zadavatelů veřejných zakázek. Otázka ochrany obchodního tajemství je rozebrána také v rámci praktické části, tj. kapitola č. 8, kde je pomocí deskripce popsána ochrana obchodního tajemství v rámci soudních řízení, dále vztah obchodního tajemství a práva na informace, což spolu úzce souvisí.

Součástí je tedy i analýza problematiky uveřejňování smluv prostřednictvím registru smluv na základě zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv, který je podrobněji rozebrán v rámci teoretické části bakalářské práce v kapitole č. 6, dále pak podle metodik Ministerstva vnitra a fungování registru smluv na internetu. Tato problematika je totiž úzce spojena s obchodním tajemstvím, neboť právě na obchodní tajemství a jeho ochranu klade zákon velký důraz, jelikož se údaje, označené jako obchodní tajemství, v daných případech neuveřejňují. Z praktického hlediska je tato oblast řešena v kapitole č. 8.3, kde je současně proveden rozbor smlouvy zveřejněné v registru smluv. Nezbytností je také komparace zákona o registru smluv a zákona o zadávání veřejných zakázek. Na základě zjištěných informací je v kapitole č. 8.6 provedena analýza SWOT, jejíž výsledky by měly vést k určení pozitiv a negativ registru smluv a navrnutí případného řešení alespoň v obecné rovině.

K výzkumné otázce vztahu uveřejňování smluv podle zákona o zadávání veřejných zakázek a registru a srovnání ochrany obchodního tajemství lze uvést, že je vycházeno z analýzy právní úpravy a komparace uveřejňování smluv na základě zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv a zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, přičemž tento zákon je nastíněn v kapitole č. 7.

Další výzkumná otázka zní „Jaká je hodnota obchodního tajemství?“. Tato otázka je řešena v kapitole 8.4 a k jejímu zodpovězení je využito metody syntézy na základě závěrů z rozhodovací praxe a rovněž je zde stanoveno, jaké metody jsou v praxi využívány k oceňování obchodního tajemství na základě použití metod oceňování podniku, které je v této kapitole rozebráno prostřednictvím deskripce. Využito je i konkrétních názorů odborníků z praxe a následné provedení syntézy těchto názorů v komparaci s možnostmi danými právním řádem. Formou rozhovoru s majitelem jistého nejmenovaného podniku je na základě kvalitativních metod zjištěno, jak může zneužití obchodního tajemství ovlivnit hospodářský výsledek podniku, s čímž souvisí i následná potřeba určení hodnoty obchodního tajemství z důvodu vyčíslení škod a zjištění dopadu na činnost podniku.

V neposlední řadě jsou řešeny také dopady případových studií na praxi, a to konkrétně na základě rozboru jednotlivých smluv uveřejněných v registru smluv a s tím související riziko, které s sebou přináší zveřejnění byť jen části smlouvy, neboť konkurence může zveřejněných údajů využít či dokonce zneužít. Dále jsou zmíněny dopady samotného zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv a také jeho připravované novely.

Řešení cíle práce a její výsledky jsou shrnuty v poslední kapitole s názvem závěr.

3 Obchodní tajemství

3.1 Vývoj právní úpravy

V následujících podkapitolách je uveden přehled jednotlivých právních úprav, ze kterých lze odvodit právní ochranu obchodního tajemství.

3.1.1 Obecný (všeobecný) zákoník občanský

Německý název byl Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (zkratka ABGB). Obecný zákoník občanský (dále jen „zákoník“) byl základem občanského práva a představoval jednu z nejdůležitějších právních norem vydaných na našem území. Neobsahoval však výslovnou úpravu obchodního tajemství. Vydán byl jako císařský patent s platností od 1. června 1811 a kromě Uher platil pro všechny země habsburské monarchie. V českých zemích platil zákoník až do roku 1950, kdy byl substituován tzv. středním občanským zákoníkem, zachována byla také platnost některých zákonných ustanovení z ABGB. Tato ustanovení byla zrušena roku 1965, kdy byl vydán zákoník práce. Dodnes zákoník platí v Rakousku a Lichtenštejnsku. (Schelle a Tauschen 2012, s. 16)

3.1.2 Všeobecný zákoník obchodní

Všeobecný zákoník obchodní (č. 1/1863 ř. z.), v německém jazyce Allgemeines Deutsches Handelsgesetzbuch (ADHGB), je předchůdcem obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb. (který byl od 1. ledna 2014 nahrazen novým občanským zákoníkem, dále jen NOZ) a na českém území zakotvil první samostatnou obsáhlejší úpravu obchodního práva a byl postupně doplňován dalšími zákony. Zákoník platil až do roku 1950, kdy ho nahradil tzv. střední občanský zákoník. V období komunismu žádné obchodní právo v podstatě neexistovalo, jelikož podnikání bylo odsuzováno a tak tomu zůstalo po dobu 40 let až do roku 1990. Po pádu komunismu se postupně začaly tvořit zákony upravující obchodní právo, konkrétně od roku 1990. Protože byla ale jejich úprava nedostatečná a dané zákony se neprolínaly, byl přijat jednotný obchodní zákoník, který měl tyto nedostatky vyřešit, avšak nestalo se tomu tak. Zmíněný zákoník byl mnohokrát novelizován a orientace v něm je značně nesnadná i pro odborníky. I přes snahu vytvořit jeden právní předpis pro celé obchodní právo se ukázalo, že to nebude možné a zákoník byl doplněn dalšími zvláštními zákony. V rámci NOZ byl obchodní zákoník nahrazen zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). (Iuridictum 2014)

3.1.3 Zákon o ochraně proti nekalé soutěži

Dne 15. července roku 1927 byl přijat zákon č. 111/1927 Sb. proti nekalé soutěži. Tento zákon definoval vztahy mezi podnikateli v rámci hospodářské soutěže a ochranu před nekalou soutěží, kterou dělil na soukromoprávní a veřejnoprávní. Mimo jiné řešil také otázku ochrany obchodního tajemství. Nebyla zde však zmíněna

definice samotného pojmu obchodního tajemství. Ta je obsažena až v obchodním zákoníku v § 17 (ten byl v roce 2014 nahrazen NOZ). (Winter 2002)

Pro představu a srovnání s aktuálními zákony je vhodné zmínit § 13 zákona č. 111/1927, který se zabýval ochranou obchodního tajemství a definoval:

1. „Kdo jako zaměstnanec nebo učeň za trvání zaměstnaneckého nebo učňovského poměru jiné osobě neoprávněně sdělí nebo učiní přístupným obchodní nebo výrobní tajemství, jež mu v důsledku jeho poměru v podniku buď bylo svěřeno, nebo stalo se jinak přístupným a jehož může být použito za účelem soutěže, může být žalován, aby se zdržel takového jednání.
2. Stejnou žalobou může být nastupováno proti tomu, kdo neoprávněně za účelem soutěže jinému sdělí nebo ve vlastním nebo cizím podniku užije obchodního nebo výrobního tajemství, jehož znalosti nabyt:
 - a) vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu nebo dobrým mravům, zejména vlastní nebo cizí výzvědou, nebo
 - b) jako tajemství jemu zvláště svěřeného, zejména z technických předloh a návodů, z výkresů, modelů, šablon, stříhů, receptů, štočků, vzorků a vzorkovnic, ze seznamu zákazníků a pramenů nákupních, nebo
 - c) u výkonu funkce, k níž byl soudem nebo veřejným orgánem povolán.
3. Tyto předpisy se nevztahují na používání znalostí a zručností, kterých zaměstnanec nebo učeň nabyli v pravidelném postupu své činnosti s vůlí zaměstnavatele v jeho podniku konané.
4. Věděl-li jednající nebo musil-li vědět, že tajemství může být použito za účelem soutěže, může být žalován i o náhradu škody.“

3.1.4 Obchodní zákoník

Obchodní zákoník (č. 513/1991 Sb.), jakožto nejdůležitější a nejvýznamnější zvláštní předpis k občanskému zákoníku, upravoval v období od roku 1992 do roku 2013 sféru obchodního tajemství jako součást práva soukromého.

Obchodní tajemství zde bylo upraveno v § 17 až § 20. § 17 definoval, že „obchodního tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.“

Právo k obchodnímu tajemství řešil § 18, kde stojí, že „podnikatel provozující podnik, na který se obchodní tajemství vztahuje, má výlučné právo tímto tajemstvím nakládat, zejména udělit svolení k jeho užití a stanovit podmínky takového užití“. Souvisí s tím i § 19, který uvádí, že trvají-li skutečnosti zmíněné v § 17, trvá právo k obchodnímu tajemství. Právní ochrana náleží podnikateli jako při nekalé soutěži, což uvádí § 20.

3.2 Definiční znaky obchodního tajemství

V rámci změny legislativy došlo ke zjednodušení, kdy byl nahrazen § 17 až § 20. Podle dnes již neplatného obchodního zákoníku mohly být považovány za obchodní tajemství pouze skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy. NOZ však udává i jiné skutečnosti, které mohou považovány za obchodní tajemství.

NOZ nově definuje šest institutů. O obchodní tajemství se jedná pouze tehdy, jsou-li splněny všechny stanovené znaky současně. Jsou-li definované znaky naplněny, trvá i ochrana obchodního tajemství. V případě, že by však alespoň jeden ze zmíněných znaků nebyl splněn, ze zákona by se již nadále nejednalo o obchodní tajemství, zánikem jedné skutečnosti tedy zaniká i obchodní tajemství, a tím pádem by nemohlo dojít k nekalé soutěži a tím i porušení obchodního tajemství.

3.2.1 Konkurenční významnost

Termín „konkurenční významnost“ nahrazuje v NOZ původní pojem „skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy“ z § 17 obchodního zákoníku a odráží hlavní vlastnost obchodního tajemství, a to konkurenční výhodu, která zajišťuje lepší postavení na trhu. Součástí by měla být snaha a úsilí o dosažení co nejlepšího úspěchu v hospodářské soutěži.

Konkurenční významnost tedy znamená, že obchodním tajemstvím je určitá běžně nedostupná a jedinečná skutečnost, která zajišťuje danému subjektu výhodnější postavení na trhu. Je ovšem poněkud složité určit, zda se o konkurenčně významnou skutečnost jedná či nikoli, neboť se jedná o skutečnosti tajné a unikátní. Je proto obtížné srovnávat tyto skutečnosti v rámci konkurenčních výhod apod. (Lavický 2014, s. 1783)

3.2.2 Určitelnost

Aby bylo splněno kritérium určitelnosti, musí se jednat o takové skutečnosti, které lze určitým způsobem vnímat a jasně identifikovat.

Určitelnost je velmi důležitým faktorem při převádění práv k obchodnímu tajemství či ochrany obchodního tajemství před zneužitím. Není totiž možné, aby byla převáděna práva k něčemu, co není dostatečným způsobem popsáno a současně i ochrana obchodního tajemství je neuskutečnitelná, není-li přesně dáno, co se za obchodní tajemství v konkrétním případě považuje. (Lavický 2014, s. 1784)

3.2.3 Ocenitelnost

§ 17 obchodního zákoníku vymezoval, že obchodním tajemstvím jsou skutečnosti mající „skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu“. NOZ však udává, že skutečnosti musí být ocenitelné. Stěžejní je tedy hodnota peněžní.

Obchodní tajemství se za ocenitelné považuje tehdy, způsobilo-li by jeho prozrazení dopad na hospodářský výsledek podnikatele vlastního podnik. (Štenglová 2005, s. 18)

Urcit peněžní hodnotu konkrétní skutečnosti může být složité, neboť, podobně jako u konkurenční významnosti, se jedná o skutečnosti běžně nedostupné a tajné. Srovnání s konkurencí je tedy problematické. Je tedy velmi pravděpodobné, že se bude určovat pouze potenciální hodnota obchodního tajemství, tak, jak tomu bylo v obchodním zákoníku.

3.2.4 Běžná nedostupnost v příslušných obchodních kruzích

Běžná nedostupnost představuje skutečnost téměř charakterizující samotnou definici obchodního tajemství. Podstata obchodního tajemství totiž spočívá v tom, že jeho obsah je jedinečný a tajný – běžně nedostupný. Tato vlastnost je tedy stěžejní.

Otázkou zůstává, zda by měly být dané skutečnosti známy pouze jednotlivcům (např. podnikatelé vlastníci podnik), skupině osob, či dokonce konkurenci a pokud ano, jakým způsobem konkrétní informace sdělovat tak, aby byla stále zachována podmínka běžné nedostupnosti skutečností. (Lavický 2014, s. 1785)

3.2.5 Souvislost s (obchodním) závodem

Za obchodní tajemství se považují takové skutečnosti, které přímo souvisí s obchodním závodem, nikoli však se závodem rodinným či zemědělským. Tyto skutečnosti se netýkají vlastníka obchodního závodu, ale závodu jako takového. § 502 NOZ uvádí, že obchodním závodem je „organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti“.

Jak vyplývá z názvu tohoto znaku, obchodní tajemství nemusí být tvořeno skutečnostmi, které jsou bezprostřední součástí obchodního závodu, mohou s ním jen souviset (např. souvislost skutečností s výrobou, logistikou, marketingem apod.).

Jelikož obchodní tajemství pouze souvisí s obchodním zákonem a nemusí nezbytně představovat jeho součást, mohou být práva k obchodnímu tajemství převedena nezávisle na případném převodu závodu. (Lavický 2014, s. 1785)

3.2.6 Zajišťování utajení

Roli zde hraje vůle podnikatele o utajení skutečností, které jsou považovány za obchodní tajemství, a následnou realizaci této vůle. K zajištění utajení obchodního tajemství může sloužit například dohoda o mlčenlivosti s pracovníky, technická zabezpečení, jako jsou přístupová hesla, kódy, trezory, dále omezený přístup personálu, konkurenční doložka a jiné smluvní vztahy se zaměstnanci. (Lavický 2014, s. 1786)

3.3 Definice a pojem obchodního tajemství

Problematika obchodního tajemství a jeho ochrany je složitá, velmi rozsáhlá a postihuje nejen oblast obchodního práva, ale i práva občanského, trestního, pracovního a procesního.

Jak uvádí Androulidakis (2016, s. 97), za obchodní tajemství můžeme považovat informace, které firma využívá ke svým aktivitám a které nejsou známy veřej-

nosti. Obchodní tajemství může nabývat různých forem, a to jak fyzické, tak virtuální. Současně musí mít určitou ekonomickou hodnotu a vlastník musí udělat vhodné kroky k zachování obchodního tajemství.

Výhodou obchodního tajemství je, že je možné označit za něj téměř vše, pokud tajemství není zveřejněno, a není nutné mít na něj patent, což je záležitost časově i finančně náročná. Obchodní tajemství však má i velké nevýhody. Pokud není dostatečně chráněno, může dojít k tomu, že někdo jiný využije daných informací například k vytvoření nového produktu. Takový produkt pak může nabývat i lepších kvalit a stát se konkurenčním. Současně ho vlastník může lépe chránit a je pak velmi obtížné takovou situaci řešit. (Androulidakis 2016, s. 98)

§ 496 odst. 2 NOZ definuje, že „nehmotné věci jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty“. Mezi jiné věci bez hmotné podstaty řadíme i obchodní tajemství. O obchodním tajemství zároveň platí, že se jedná o věci movité. To je definováno v § 498 odst. 2 NOZ, který říká, že „veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná, jsou movité“.

Na rozdíl od patentů či vzorů, které jsou spojeny se zveřejněním a jejich následnou ochranou, obchodní tajemství naopak podléhá utajení před veřejností a konkurencí.

Štenglová a kol. (2014, s. 76) říká, že při jednání o uzavření smlouvy si jednotlivé strany sdělují takové informace, na základě kterých se mohou jednající strany rozhodnout, zda smlouvu uzavřít či nikoli. V rámci tohoto procesu mohou být mezi danými stranami kromě jiných informací sdělovány i údaje jinak tajné, důvěrné.

Takové údaje nesmí druhá strana nijak zneužít. Situaci řeší 2. odstavec § 1730 NOZ, který říká, že „získá-li strana při jednání o smlouvě o druhé straně důvěrný údaj nebo sdělení, dbá, aby nebyly zneužity, nebo aby nedošlo k jejich prozrazení bez zákonného důvodu. Poruší-li tuto povinnost a obohatí-li se tím, vydá druhé straně to, oč se obohatila“.

NOZ, který nabyl účinnosti 1. ledna 2014, definuje pojem obchodní tajemství v § 504, kde uvádí, že „obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení“.

Pojem obchodní tajemství se vyskytoval i v dnes už neplatném obchodním zákoníku, který byl nahrazen NOZ, a to v § 17, který uváděl, že „předmětem práv náležejících k podniku je i obchodní tajemství. Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související se závodem podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.“

Obě tyto definice jsou uvedeny pro srovnání současné platné právní úpravy, týkající se obchodního tajemství, s právní úpravou předešlou.

Původní obchodní zákoník, který upravoval pojem obchodní tajemství, byl nahrazen NOZ, jenž v současnosti definuje pojem obchodní tajemství místo obchodního zákoníku. § 504 NOZ představuje jediný paragraf, který nahrazuje ustanovení § 17 až 20 obchodního zákoníku.

3.4 Práva k obchodnímu tajemství

Práva k obchodnímu tajemství lze převést dvěma způsoby. Prvním způsobem je translativní převod, kdy se jedná o nepojmenované převodní smlouvy. U nepojmenovaných smluv je název a obsah smlouvy vytvářen smluvními stranami. V případě, že by v určité oblasti nebylo účastníky nic smlouveno, použijí se zákonná ustanovení nejvíce odpovídající danému problému. (Fetter 2011)

Druhým způsobem převodu práv k obchodnímu tajemství je převod konstitutivní, a to konkrétně prostřednictvím licenční smlouvy. Tato problematika je zmíněna v § 2358 odst. 1 NOZ, který říká, že „licenční smlouvou poskytuje poskytovatel nabyvateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu.“ V důsledku nepřítomnosti principu formálnosti ochrany je podle § 2358 odst. 3 NOZ „licence k předmětu průmyslového vlastnictví zapsanému do veřejného seznamu účinná vůči třetím osobám zápisem do tohoto seznamu.“

3.5 Porušení obchodního tajemství

Za porušení obchodního tajemství je podle § 2985 NOZ považováno takové jednání, kdy „jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl

- a) tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným na základě jeho pracovního poměru k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán, nebo
- b) vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu.“

V případě, že dojde k porušení obchodního tajemství, má podnikatel právo, aby po rušiteli požadoval zdržení se takového jednání či, je-li to možné, odstranění závadného stavu. Podnikatel může současně požadovat i „přiměřené zadostiučinění jako náhradu nemajetkové újmy, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení“. (Štenglová a kol. 2014, s. 78)

V praxi můžeme za porušení obchodního tajemství označit např. situaci, kdy zaměstnanec ukončí pracovní poměr. Následně sám začne provozovat stejnou, či velmi podobnou činnost jako jeho bývalý zaměstnavatel. Na základě toho se může dotýčný dopustit, byť i nechtěně, nekalosoutěžního chování. K porušení obchodního tajemství by došlo v případě, že by dotýčný využil informace a údaje, které získal

v předešlém zaměstnání a které jeho bývalý zaměstnavatel označil za obchodní tajemství.

Případné porušení obchodního tajemství řeší § 2988 NOZ který uvádí, že „osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno, může proti rušiteli požadovat, aby se nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav. Dále může požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.“

4 Pojmy související s obchodním tajemstvím

4.1 Know-how

Know-how a obchodní tajemství jsou dva různé pojmy, které spolu velmi úzce souvisí. Není však snadné určit hranici mezi těmito dvěma pojmy a často dochází k jejich zaměňování. Pojem know-how nemá oficiální zákonnou definici. Při interpretacích různých autorů bývá tento pojem definován rozlišně a je ho proto velmi obtížné konkrétně vymezit.

Jedním z rozdílů mezi obchodním tajemstvím a know-how je ten, že know-how může existovat i samostatně a bez závislosti na existenci podnikatelského subjektu, může se totiž jednat o know-how fyzické i právnické osoby, která vůbec nepodniká. Obchodní tajemství představuje širší pojem, který je závislý na podnikatelském subjektu, a může zahrnovat i know-how. Know-how ale nemusí být součástí obchodního tajemství. (Vojčík 2016, s. 32)

Jak uvádí Vojčík (2016, s. 26), know-how můžeme, jako nehmotnou věc v oblasti práva duševního vlastnictví, zařadit mezi předměty práva podobná průmyslovým právům. Jedním ze znaků know-how je, že může, ale také nemusí, být výsledkem tvořivé duševní činnosti osoby. Ve velké míře bývá know-how předmětem závazků. Současně může také představovat složku, tvořící základní kapitál obchodních společností či neziskových organizací. Někdy ale bývá tento pojem špatně chápán a vykládán. Jako příklad je možné uvést kupříkladu osobní vlastnosti nějakého člověka. Ty jsou sice jedinečné, mohou mu pomáhat v kariérním růstu a skýtat mnoho dalších pozitiv, avšak jsou od dané osoby neoddělitelné a nemohou být považovány jako složka základního majetku společnosti.

Aby nehmotný statek mohl být označen jako know-how, musí podle Vojčíka (2016, s. 27) splňovat „tyto znaky:

- a) jde o nehmotný statek, který je vyjádřen ve formě umožňující jeho vnímání a poznání,
- b) tvoří ho poznatky, informace, zkušenosti a vědomosti z různých oblastí,
- c) má podstatný význam pro jeho uživatele,
- d) není obecně známí ani dostupné,
- e) má svoji hodnotu (cenu), kterou je možné vyjádřit v penězích,
- f) je využitelné třetími osobami,
- g) je převoditelné,
- h) není chráněné podle zvláštních předpisů.“

Čada (1997, s. 31) ve své publikaci cituje například Borského, který uvádí, že pojem know-how můžeme chápat jako „souhrn speciálních znalostí a zkušeností v jakékoli oblasti výrobní, zemědělské, obchodní a podobně, umožňující provést určitý konkrétní úkol rychle s nejmenším vynaložením sil a energie. Mohou to být výrobní tajemství, receptury, formule, technická informace a dokumentace, nutně

k výrobě určitého výrobku nebo na využití některého technologického procesu nejvhodnějším způsobem. Jsou to výsledky pokusů, praxe a zkoušek, které umožňují tomu, kdo je získal, vyrábět něco, co by jinak buď vůbec nemohl vyrobit, nebo ne tak přesně a ekonomicky.“

Ačkoli jsou definice jednotlivých autorů rozdílné, vymezení tohoto pojmu jsou si velmi podobná a člověk si tedy může udělat představu o tom, co know-how znamená.

Shrňme-li výklady pojmu know-how, vyplývá z toho, že know-how jsou nějaké poznatky a znalosti, které vyplývají z dlouhodobých zkušeností v určité oblasti, v tomto případě v oblasti podnikání. Know-how zahrnuje informace, postupy, zvláštní a technické vlastnosti, atd., které daný podnik charakterizují a jsou pro něj výjimečné a nenahraditelné. Konkurentům nejsou tyto skutečnosti známy.

4.2 Důvěrné informace

Pojem důvěrné informace bývá, stejně jako know-how, často zaměňován za obchodní tajemství.

Problematika důvěrných informací může být vysvětlena tak, že jedná-li spolu dvě smluvní strany, dochází při uzavírání smlouvy mezi těmito dvěma stranami ke sdílení různých důležitých informací, které mohou být považovány za důvěrné. Strana, které byly tyto informace poskytnuty, nesmí informace prozradit třetí osobě ani zneužít na úkor strany, která tyto informace poskytla. (Čada 2014, s. 65)

Označení informací za důvěrné může nabývat písemnou i ústní formu a může se vztahovat k písemně či ústně sdělené informaci. Nejvhodnějším způsobem je však označení písemné, neboť v případě vyzrazení důvěrných informací je pak snazší dohledat informace o tom, co bylo mezi účastníky ujednáno. (Jansa a Otevřel 2011, s. 147)

Ochranou důvěrných informací se zabývá § 1730 odst. 2. NOZ, který uvádí, že „získá-li strana při jednání o smlouvě o druhé straně důvěrný údaj nebo sdělení, dbá, aby nebyly zneužity, nebo aby nedošlo k jejich prozrazení bez zákonného důvodu. Poruší-li tuto povinnost a obohatí-li se tím, vydá druhé straně to, oč se obohatila.“

Androulidakis (2016, s. 98) uvádí, že jsou-li důvěrné informace zveřejněny bez předchozí autorizace, je možné podniknout v této věci právní kroky. Pokud by k tomu došlo, je nutné, aby bylo možné prokázat, že daná informace byla skutečně důvěrná a byly provedeny veškeré kroky pro ochranu takového informace. Nebyl-li by však dotyčný schopen prokázat tyto věci, není možné věc právně řešit. Vše záleží na opatřeních, která vlastník provedl k tomu, aby byla důvěrná informace správným způsobem identifikována a zároveň chráněna.

4.3 Povinnost mlčenlivosti

Snaha o utajení obchodního tajemství či důvěrných informací bývá v podnikatelské sféře (a nejen zde) velmi častým a obvyklým jevem. V případě, že spolu jednají dvě stany a je nezbytné si během smluvního jednání sdělit informace, které jsou pro danou firmu důležité, unikátní a nejsou veřejně známy, je na místě, aby došlo k uzavření smlouvy o mlčenlivosti.

Ochrana tímto způsobem sdílených informací se realizuje zanesením ustanovení o mlčenlivosti do dané smlouvy nebo přímo uzavřením dohody o mlčenlivosti s druhou jednající stranou. (Jansa a Otevřel 2011, s. 147)

Takový závazek by měl řešit co největší množství možných variant, při kterých by došlo ke zneužití či zpřístupnění chráněných údajů a informací. Existují však i případy, kdy nedojde k porušení závazku mlčenlivosti, i když byly dané informace někomu sděleny, a to například:

- sdělí-li dotýčný chráněné informace v odpovídajícím rozsahu státním orgánům, či osobám, které mají ze zákona právo na informace tohoto typu,
- dojde-li k poskytnutí smlouvy osobám, které jsou ze zákona vázány mlčenlivostí (alespoň v rozsahu konkrétní dohody),
- dojde-li k použití chráněných informací a údajů s písemným souhlasem objednatele. (Jansa a Otevřel 2011, s. 149)

Dohoda o mlčenlivosti by měla obsahovat předmět smlouvy, kam patří definice smluvních stran, vymezení důvěrných informací, dále údaje o zpřístupnění a použití daných informací a jejich ochraně a v neposlední řadě také odpovědnost za případné porušení smlouvy a závěrečná ustanovení. (Němec 2015)

5 Ochrana obchodního tajemství

Jak uvádí Štenglová a kol. (2014, s. 77), o ochranu obchodního tajemství se jedná pouze v případě, že o takovou ochranu podnikatel dbá. Jestliže se určitá skutečnost stane veřejně známou a dostupnou, nejedná se nadále o obchodní tajemství.

Chránit tajné informace je nezbytné, neboť takové informace jsou pro daný podnik či podnikatele konkurenční výhodou, která je nutná k tomu, aby mohla firma správně fungovat. (Jansa a Otevřel 2011, s. 143)

Zajištění dostatečné ochrany obchodního tajemství je velmi složité. I v praxi, například při soudním sporu, není vždy lehké prokázat, že byly provedeny všechny kroky pro maximální ochranu daného typu informací a současně jejich utajení. Je tedy na místě využít jak smluvní, tak faktické ochrany informací a údajů.

Obchodní tajemství může být chráněno několika způsoby, mezi které řadíme ochranu ze zákona, ochranu na základě smlouvy podepsané všemi účastníky, kteří by měli spojitost s obchodním tajemstvím, a ochrana faktická, kam můžeme zařadit omezení přístupů ke konkrétním údajům, využívání hesel, šifer apod. (Jansa a Otevřel 2011, s. 146)

NOZ, který v současné době upravuje problematiku ochrany obchodního tajemství místo již neplatného obchodního zákoníku, ponechal dvojí ochranu obchodního tajemství. Z toho tedy vyplývá, že i úprava obchodního tajemství, obsažená v obchodním zákoníku, se stále ještě aplikuje, ovšem pouze na tyto staré smlouvy uzavřené dle obchodního zákoníku. U smluv uzavřených po účinnosti NOZ (od 1. 1. 2014) se již aplikuje právní úprava obchodního tajemství obsažená v NOZ.

Obchodní tajemství je chráněno na základě ustanovení o ochraně vlastnictví. Dále se pak jedná o ochranu v rámci nekalé soutěže, která je ustanovena v § 2985 NOZ, který řeší následky porušení obchodního tajemství a který je obdobou § 51 obchodního zákoníku. (Trojan a Holec 2013)

§ 2985 NOZ uvádí, že „porušením obchodního tajemství je jednání, jímž jedním jinou osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl

a) tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným na základě jeho pracovního poměru k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán, nebo

b) vlastním nebo cizím jednáním přičítícím se zákonu.“

V rámci skutkové podstaty porušení obchodního tajemství došlo v NOZ k terminologické změně. Výraz „porušování“, který je uveden v § 51 obchodního zákoníku, byl v NOZ v § 2985 nahrazen pojmem „porušením“. Tato změna byla zcela logická a vysvětluje tak, že k porušení obchodního tajemství může dojít i jednorázově, ne pouze při opakovaném jednání.

Abychom mohli mluvit o porušení obchodního tajemství jakožto právně sankcionovatelném nekalosoutěžním jednání, musí být kromě § 2985 NOZ naplněn i § 2976 NOZ, tj. tzv. generální klauzule nekalé soutěže.

5.1 Ochrana obchodního tajemství v Evropské Unii

Dne 8. července 2016 byla v Úředním věstníku EU uveřejněna nová směrnice (2016/943) o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před neoprávněným získáním, použitím a zveřejněním, která byla vydána Evropským parlamentem a Radou EU. Do dvou let musí členské státy začleňovat tuto směrnici do svých právních řádů.

Snaha o podporu a rozvoj konkurenceschopnosti jednotlivých podniků a jejich výzkumné činnosti prostřednictvím ochrany obchodního tajemství, která by vedla k hladkému fungování v rámci vnitřního trhu, je hlavní myšlenkou této směrnice.

Přes to, že směrnice zahrnuje určitá opatření pro zabránění zveřejnění důležitých a unikátních informací, na rozdíl od českého pojetí ochrany obchodního tajemství však tato směrnice řeší současně otázku možného prolomení obchodního tajemství, konkrétně ochranu investigativních novinářů a oznamovatelů, tzv. whistleblowers. V tomto případě se jedná o osoby, které by vyrazily obchodní tajemství s ohledem na veřejné zájmy a v dobré víře. (Forejtová 2016)

Článek 1 této směrnice v 2. odstavci definuje, že „touto směrnicí nejsou dotčeny

- a) výkon práva na svobodu projevu a informací, jak je stanoveno v Listině, včetně respektování svobody a plurality sdělovacích prostředků;
- b) uplatňování unijních předpisů nebo vnitrostátních předpisů, jež vyžadují, aby vlastníci obchodního tajemství zpřístupňovali ve veřejném zájmu informace, včetně obchodních tajemství, veřejnosti nebo správním či soudním orgánům pro účely plnění jejich úkolů;
- c) uplatňování unijních nebo vnitrostátních předpisů, jež od orgánů a institucí Unie nebo od vnitrostátních veřejných orgánů vyžadují nebo jim umožňují, aby zpřístupňovaly informace předkládané podniky, které mají tyto orgány nebo instituce k dispozici na základě povinností a oprávnění stanovených unijním nebo vnitrostátním právem a v souladu s těmito povinnostmi a oprávněními;
- d) autonomie sociálních partnerů ani jejich právo uzavírat kolektivní smlouvy, v souladu s právními předpisy Unie a vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi.“

Z toho vyplývá, že směrnice je ve shodě s Listinou základních práv EU a zajišťuje tak svobodu projevu a informací. Současně neobsahuje omezení týkající se mobility zaměstnanců, tzn. jejich osobních dovedností a zkušeností, které čestně získali při provádění pracovní činnosti. (Evropská rada, Rada Evropské unie 2016)

6 Zákon o registru smluv

V roce 2015 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 340/2015 Sb. o registru smluv. Tento zákon je jedním z devíti zákonů, které by měly být přijaty, aby podle organizace Rekonstrukce státu došlo k lepšímu nakládání s veřejnými prostředky.

Zákon o registru smluv (dále jen ZRS) představuje určitou nadstavbu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a nabyl účinnosti 1. 7. 2016. Od tohoto data vzniká povinnost uveřejňování smluv, avšak po dobu jednoho roku se bude jednat o imperfektní formu. Neuveřejnění smlouvy bude totiž sankcionovatelné až od 1. července 2017. Do té doby nehrozí žádný postih i v případě, že dotyčná osoba nezveřejní smlouvu v registru smluv.

ZRS představuje určitou formu veřejné kontroly a vznikl zejména z důvodu, aby nedocházelo ke korupci či jinému nevhodnému a protizákonnému jednání. Dalším důvodem je také fakt, že má v dnešní době již převážná většina smluvní dokumentace elektronickou podobu, a tak není obtížné provést uveřejnění smlouvy touto formou. (Podešva 2016, s. 1029)

Představuje formu tzv. otevřeného vládnutí („open government“). Česká republika se totiž v září roku 2011 stala součástí tzv. „Partnerství pro otevřené vládnutí“ (Open Government Partnership neboli OGP). Snahou OGP je dosáhnout toho, aby byly vlády jednotlivých zemí otevřenější, nesly odpovědnost a komunikovaly s občany. Od roku 2011 se Partnerství pro otevřené vládnutí rozrostlo z původních 8 členů na 75 spolupracujících zemí. Ve všech těchto státech vláda spolupracuje s občanskou společností s cílem zavedení a uplatnění reformy otevřeného vládnutí. Na počátku roku 2016 odstartovalo OGP nový pilotní program týkající se nadnárodní spolupráce na vládní úrovni. (Open Government Partnership © 2017)

Hlavními pilíři Open Government Partnership jsou:

1. Zodpovědnost

Vláda by měla být maximálně zodpovědná za své činy, přijímat reakce na ně a danou situaci na základě všech aspektů také následně řešit, a to jak v případě úspěchů, tak neúspěchů.

2. Spoluúčast občanů

Vláda by měla umožnit všem občanům, aby se mohli zapojit do veřejného dění, diskutovali a přispívali, což by vedlo ke značnému zefektivnění a inovacím.

3. Transparentnost

Informace o činnosti a rozhodnutích vlády by měly být veřejně dostupné a včasně zveřejňované, aby měli lidé o aktuální situaci přehled.

4. Technologie a inovace

Vláda by měla občanům umožňovat otevřený přístup k technologiím, neboť technologie jsou nezbytným prvkem pro možné inovace a je důležité, aby lidé měli možnost s technologiemi pracovat a rozvíjet se tak. (Open Government Partnership © 2017)

ZRS má splňovat jak podmínku transparentnosti, jelikož lidé si mohou veřejně zjistit potřebné informace a mají k nim snadný přístup, tak podmínku rozvoje technologií a inovací, neboť tento zákon je jednou z nejprogresivnějších inovací v rámci rozmachu „otevřeného vládnutí“. Systém registru smluv umožňuje další rozvoj informačních technologií v České republice. Současně také přináší zlepšení a zjednodušení pro územní samosprávné celky, neboť jsou veřejné výdaje řízeny efektivně. Obecně lze tedy říci, že i přesto, že má zatím registr smluv svá určitá úskalí, pozitiva převažují nad negativy. Občané totiž mohou konečně vidět i výsledky hospodaření vlády s jejich prostředky bez jakýchkoli komplikací a problémů. Pokud se tedy vláda bude chovat otevřeně a férově, mohlo by to mít velmi pozitivní vliv na dění v České republice. (Bouda 2016, s. VIII)

Přínosem tohoto zákona je především snadná a rychlá dostupnost různých vzorů smluv, čímž by mohlo postupně dojít ke zlepšení právní kultury České republiky.

Jestliže má být smlouva podle Zákona o registru smluv označena jako povinně uveřejňovaná, musí být současně splněny tři znaky:

- formální znak
- personální znak
- absence některé z výjimek

Ke zveřejňování smluv na základě Zákona o registru smluv slouží Registr smluv. Ten představuje veřejně přístupný informační systém, který poskytuje neplacený dálkový přístup. Registr smluv je zřizován a spravován Ministerstvem vnitra. (Vítek 2016)

6.1 Předmět právní úpravy zákona o registru smluv

§ 1 zákona o registru smluv, týkající se předmětu úpravy zákona, definuje, že „tento zákon upravuje zvláštní podmínky účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv prostřednictvím registru smluv a registr smluv“.

Registr smluv dále uvádí, které dokumenty podléhají povinnosti uveřejňování a které tvoří naopak výjimky a zveřejňovány být nemusí. Jak je uvedeno v § 8 odstavci 3, povinnost zveřejnit daný dokument vyvstává i v případě, byla-li smlouva uzavřena ještě před nabytím účinnosti zákona o registru smluv, avšak byly provedeny určité změny, proběhly úpravy či náhrady nebo došlo ke zrušení, a to po nabytí účinnosti zákona.

ZRS konkrétně neurčuje, která ze smluvních stran má povinnost smlouvu zveřejnit. Záleží tedy zejména na vzájemné domluvě všech smluvních stran a jejich rozhodnutí, kdo daný dokument uveřejní, což ale může vyvolávat určité komplikace. V rámci uveřejňování dokumentů je třeba brát ohledy i na to, jaké informace jsou veřejně přístupné a jaké ne. V případě, že dokument obsahuje informace, které jsou unikátní a za běžných okolností nejsou dostupné pro veřejnost, měl by dotyčný takové údaje znečitelnit a až poté dokument uveřejnit v registru smluv. To vyplývá

z § 3 odstavce 1, který uvádí, že se „neuveřejňují informace, které nelze poskytnout při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím.“ Smlouva je do registru smluv následně vložena v podobě elektronického obrazu textového obsahu smlouvy a musí být přístupná a jasně čitelná (vyjma začerněných informací). Současně musí být do registru vložena a uveřejněna metadata, která podle § 5 zákona o registru smluv musí obsahovat

- a) „identifikaci smluvních stran,
- b) vymezení předmětu smlouvy,
- c) cenu, a pokud ji smlouva neobsahuje, hodnotu předmětu smlouvy, lze-li ji určit,
- d) datum uzavření smlouvy.“

V případě, že by smlouva nebyla uveřejněna podle odstavce 1 (§ 5) a neobsahovala by příslušná metadata, nemůže být považována za správně uveřejněnou v registru smluv.

6.2 Základní pravidla zákona o registru smluv

Přesto, že nejsou žádná konkrétní ustanovení upravující pravidla, na jejichž základě by byl zákon postaven, existuje pět bodů, od kterých se zákon odvíjí. Mezi tyto body patří, že

1. smlouvy uzavírané osobami definovanými zákonem (§2 odstavec 1) a právníky osobami, které hospodaří s veřejnými prostředky, podléhají kontrole veřejnosti,
2. smlouvy (zmíněné v bodě 1) jsou uveřejňovány na jednom místě a jsou i dálkově dostupné pro veřejnost,
3. smlouva může být uveřejněna jakoukoli smluvní stranou, není výslovně dáno, která strana má tuto povinnost, záleží zejména na vzájemné domluvě smluvních stran,
4. není-li smlouva zveřejněna, považuje se za neúčinnou a v případě, že se smlouva nezveřejní ani do tří měsíců od jejího uzavření, je pokládána za zrušenou od počátku,
5. není požadováno uveřejňování informací, které jsou považovány za unikátní, běžně nedostupné – které na základě právních předpisů definujících svobodný přístup k informacím nejsou poskytovány. (Bouda 2016, s. 4 – 5)

6.3 Uveřejňované dokumenty

Dokumenty, které musí být v registru zveřejňovány, jsou definovány v § 2 odstavci 1 a jsou vymezeny třemi znaky. Mezi tyto znaky řadíme znak personální, znak metody právní regulace smlouvy a znak věcný. Personální znak je splněn v případě, že je alespoň jedna smluvní strana právníkou osobou uvedenou v § 2 písm. a) až n).

Znak metody právní regulace smlouvy v kombinaci se znakem věcným je splněn, jedná-li se o soukromoprávní smlouvu či o veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci. § 3 pak určuje výjimečné případy, kdy nemusí dojít k uveřejnění smluv a tím tento okruh dokumentů, které odpovídají zmíněným pravidlům, ještě zužuje. (Bouda 2016, s. 18)

6.4 Smlouvy podléhající výjimkám z povinnosti uveřejňovat

V § 3 ZRS je uvedeno, ve kterých případech nejsou subjekty povinny uveřejnit danou smlouvu, eventuálně ji uvést v užším a méně podrobném rozsahu.

Tato výjimka se týká zejména informací, které nemohou být poskytnuty, a to na základě předpisů o svobodném přístupu k informacím, jak bylo již zmíněno v předchozích podkapitolách.

Může se jednat například o utajované informace, jež se řídí zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Informace můžeme jako utajované označit v případě, že by při jejich zveřejnění či dokonce zneužití došlo k ohrožení státních zájmů či zájmů země. Hlavním důvodem vzniku takto označených informací je snaha omezit přístup některým osobám k citlivým údajům. Utajované informace tedy musí být příslušným způsobem chráněny na základě legislativy, která se stát od státu může lišit. Osoba, která by se dopustila vyzrazení takových informací, by mohla být trestně stíhána. (ManagementMania 2016)

Dalším takovým případem mohou být osobní údaje, které představují informace, týkající se určené nebo určitelné fyzické osoby. Ne všechny osobní údaje ale musí být nutně chráněny. Osobní údaje mohou být totiž zveřejněny, jelikož dotyčný může dát souhlas k jejich poskytnutí nebo se může jednat o tzv. základní osobní údaje. (Korbel 2015)

V neposlední řadě sem patří také samotné obchodní tajemství.

6.5 Následky uveřejnění

Ustanovení, upravující následky uveřejnění v registru smluv, nabydou účinnosti 1. července 2017. U smluv, které byly uzavřeny v období od 1. července 2016 do 30. června 2017, nebude za nesprávné uveřejnění tedy hrozit sankce.

§ 6 stanovuje, že smlouva, která má být podle zákona zveřejněna, nabude účinnosti nejdříve v den uveřejnění smlouvy v registru smluv. Výjimku tvoří pouze smlouvy, které by měly snížit riziko hrozící při mimořádné události. Ty musí být sice v registru smluv zveřejněny, avšak jejich účinnost se na uveřejnění v registru smluv neváže.

V případě, že by smlouva podléhající povinnosti uveřejnění nebyla korektně zveřejněna do tří měsíců od jejího uzavření, bude tato smlouva zrušena a nelze ji tedy považovat za platnou, jak je uvedeno v § 7 zákona o registru smluv.

7 Zákon o zadávání veřejných zakázek

Zákon č. 199/1994 Sb., jenž nabyl účinnosti 1. ledna roku 1995, byl prvním právním předpisem v České republice, který upravoval problematiku zadávání veřejných zakázek. Byl sice velkým přínosem v oblasti legislativy, neboť představoval první zákon, který řešil tuto oblast, avšak nepokrýval celý obor. Některé dnes užívané instituty vůbec neupravoval. (Podešva 2016, s. 3)

Se vstupem České republiky do Evropské unie roku 2004 byl současně přijat nový zákon č. 40/2004 Sb., upravující oblast zadávání veřejných zakázek, který nabyl účinnosti 1. května téhož roku a byl přizpůsoben evropskému právu, požadavkům a povinnostem z něj plynoucích. O rok později, tedy roku 2005, byla k zákonu doplněna oblast, týkající se udělování koncesí. Tento zákon však nenaplnil očekávání a byl spíše komplikací. (Podešva 2016, s. 3)

Roku 2006 tedy došlo k vytvoření nových zákonů, konkrétně zákona č. 137/2006 Sb., jenž řešil oblast zadávání veřejných zakázek, a zákon č. 139/2006 Sb., který upravoval problematiku koncesí. (Podešva 2016, s. 3)

Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek je čtvrtým a novodobým právním předpisem, upravujícím tuto sféru. (Podešva 2016, s. 3)

Zákon o zadávání veřejných zakázek (dále jen ZZVZ) vešel v platnost 29. dubna 2016 a nabyl účinnosti 1. října 2016. Řídí se platnými směrnicimi právního systému Evropské unie a dbá se na to, aby bylo předcházeno korupci, diskriminaci či zájmovým střetům. (Hovorková 2016)

Jak definuje § 1 zákona č. 134/2016 Sb. (o zadávání veřejných zakázek), zákon „upravuje:

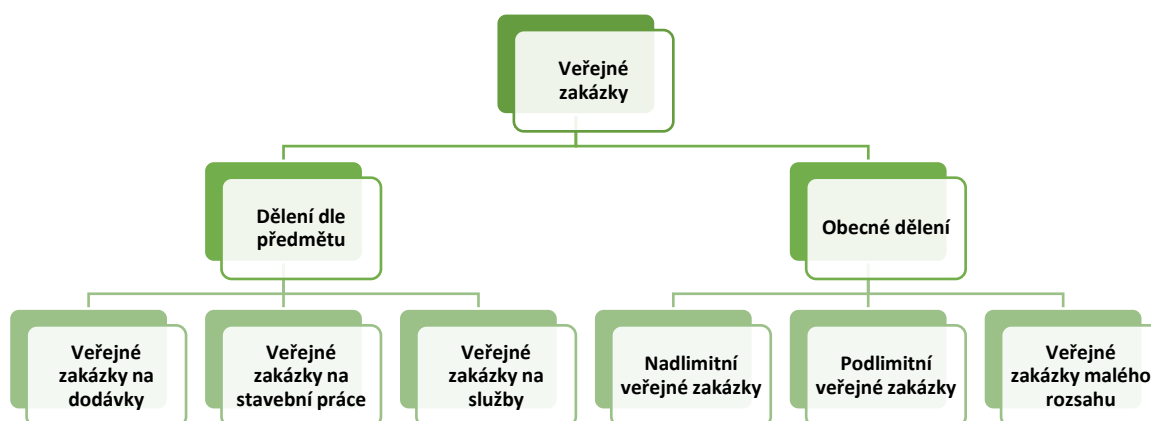
- a) pravidla pro zadávání veřejných zakázek, včetně zvláštních postupů předcházejících jejich zadání,
- b) povinnosti dodavatelů při zadávání veřejných zakázek a při zvláštních postupech předcházejících jejich zadání,
- c) uveřejňování informací o veřejných zakázkách,
- d) zvláštní podmínky fakturace za plnění veřejných zakázek,
- e) zvláštní důvody pro ukončení závazků ze smluv na veřejné zakázky,
- f) informační systém o veřejných zakázkách,
- g) systém kvalifikovaných dodavatelů,
- h) systém certifikovaných dodavatelů,
- i) dozor nad dodržováním tohoto zákona.“

Jedním z dalších důvodů vzniku tohoto zákona je snaha o zavedení jednoduššího a současně lepšího a výkonnějšího systému zadávání veřejných zakázek. Administrativa by měla být zjednodušena a stát se tak přijatelnější jak pro dodavatele, tak pro odběratele a usnadnit jim tak celý proces. Zákon neupravuje přímo veřejnou zakázku jako takovou, ale definuje, kdy se jedná o zadání veřejné zakázky.

Zadávání veřejných zakázek je charakteristické tím, že musí být podloženo úplatnou smlouvou v písemné podobě mezi oběma stranami – zadavatelem a dodavatelem. (Herz 2016)

Hlavní a zásadní změna, která proběhla, se týká samotného průběhu zadávacího řízení. Zadavatel bude moci být mnohem flexibilnější a bude záležet na něm, v jakém pořadí provede kroky v rámci zadávacího řízení. Bude tak moci například nejprve zhodnotit jednotlivé uchazeče a až poté vyhodnotit kvalifikaci konkrétních nabídek, což bude výhodné například u běžných, jednoduchých veřejných zakázek.

Mezi další změny můžeme zařadit přímo formu zákona. Liší se totiž od předchozích zákonů, upravujících tuto oblast, v tom, že určité věci v zákoně nejsou vůbec definovány a bude tak záležet na zadavatelích, jak si v dané situaci poradí a jak ji budou řešit. Zpočátku však může být tento fakt pro jednotlivé zadavatele značnou komplikací z důvodu prvotních nejasností. (Havlová 2016)

Obr. 1 Schéma dělení veřejných zakázek

Zdroj: Právo a stát © 2011.

Veřejné zakázky můžeme rozdělit do několika oblastí, jak je patrné z obrázku č. 1. Zákon postupuje systematicky od úpravy obecných, základních ustanovení, týkajících se veřejných zakázek a jejich zadávání, až po ustanovení složitější a speciální. Veškeré povinnosti, vyplývající z daných ustanovení, se nemusí nutně týkat všech druhů zakázek. (Havlová 2016)

Zadavatel musí při zadávání veřejné zakázky vždy postupovat v souladu s primárními zásadami. Tyto zásady upravuje v zákoně o zadávání veřejných zakázek § 6. Kromě základních zásad (zásada transparentnosti, zásada rovného zacházení, zásada zákazu diskriminace) definoval zákon i zásadu přiměřenosti, která se týká především zadavatelů. Ti by měli přizpůsobit podmínky při zadávání přiměřeně očekávanému cíli.

Jak uvádí Podešva (2016, s. 31 - 33), základními a stěžejními zásadami při zadávání veřejných zakázek tedy jsou:

1. Transparentnost

Tato zásada se vyskytuje téměř ve všech krocích zadávacího řízení. Pod tímto pojmem se skrývá zejména poskytování informací o zakázce a jejím zadávání, náležitá dokumentace a její uchování a povinnosti spojené se zadáváním zakázek. Tato zásada by měla zajistit přehled možných dodavatelů o konkrétní zakázce a také odpovídající veřejnou kontrolu a současně by měla zadavatele odradit od jakéhokoli nekalosoutěžního chování.

2. Přiměřenost

Do zákona o zadávání veřejných zakázek byla převzata z evropských zadávacích směrnic. Postup zadávacího řízení by měl na základě této zásady zadavateli poskytnout jistotu, že nalezne vhodného a kvalifikovaného dodavatele a zároveň nebude omezována hospodářská soutěž. Zásada přiměřenosti by měla být aplikována ve všech fázích řízení.

3. Rovné zacházení

Pod pojmem rovné zacházení rozumíme přístup zadavatele, kdy nebude docházet ke zvýhodňování či preferování konkrétního dodavatele, jeho upřednostňování před ostatními a pro všechny kandidáty budou nastaveny stejné podmínky, vzneseny stejné požadavky.

4. Zákaz diskriminace

Zásada zákazu diskriminace by měla platit po celou dobu zadávacího řízení. Důvodem nesplnění této zásady mohou být například nepřiměřené a přehnané požadavky zadavatele na kvalifikaci jednotlivých dodavatelů. V takovém případě by se dodavatel nemohl ucházet o účast v řízení. Tato zásada je velmi úzce spojena se zásadou přiměřenosti a není vyloučeno, že by při porušení zásady zákazu diskriminace došlo zároveň i k porušení zásady přiměřenosti.

§ 6 uvádí, že

1. „zadavatel při postupu podle tohoto zákona musí dodržovat zásady transparentnosti a přiměřenosti,
2. ve vztahu k dodavatelům musí zadavatel dodržovat zásadu rovného zacházení a zákazu diskriminace,
3. zadavatel nesmí omezovat účast v zadávacím řízení těm dodavatelům, kteří mají sídlo v
 - a) členském státě Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarské konfederaci (dále jen „členský stát“), nebo
 - b) jiném státě, který má s Českou republikou nebo s Evropskou unií uzavřenu mezinárodní smlouvu zaručující přístup dodavatelům z těchto států k zadávané veřejné zakázce.“

Další změnou v tomto zákoně je nový způsob nahlížení na problematiku střetu zájmů. Žádná osoba, která se bude účastnit rozhodování o veřejné zakázce, by totiž neměla být ve střetu zájmů. Dotyčný je povinen podepsat písemné čestné prohlášení, ve kterém sděluje, že není ve střetu zájmu. Dále je v kompetenci zadavatele, aby si ověřil pravdivost tohoto tvrzení. V případě, že by zadavatel shledal, že sdělení dané osoby není pravdivé, je povinen zabránit tomu, aby k takovému střetu došlo a dotyčná osoba by měla být z rozhodování vyloučena. (Havlová 2016)

Velmi důležitou oblastí v rámci zadávání veřejných zakázek je také vztah mezi zadavatelem a dodavatelem, během kterého musí být dodržovány stěžejní zásady, které již byly zmíněny výše. Veškerá komunikace by měla být písemně zaznamenána. § 211 (odstavec 1) však nově zavádí i možnost ústní komunikace za podmínky, že je obsah „v dostatečné míře zdokumentován, zejména zápisy, zvukovými nahrávkami nebo souhrny hlavních prvků komunikace“. S § 211 souvisí i § 33, který definuje předběžné tržní konzultace, kdy může zadavatel zjistit potřebné údaje, týkající se realizace veřejné zakázky a zároveň tím informuje potenciální dodavatele o svých požadavcích a záměru zadání veřejné zakázky. Do budoucna je plánováno také zavedení elektronické dokumentace, které by mělo fungovat od října roku 2018. (Havlová 2016)

Na závěr je vhodné zmínit § 218, který definuje ochranu informací v rámci zadávání veřejných zakázek a v rámci problematiky obchodního tajemství a jeho ochrany je značně důležitý. První odstavec uvádí, že jako důvěrné informace jsou považovány takové údaje, které dodavatel poskytl zadavateli během zadávacího řízení a označil je jako důvěrné. Zadavatel tedy nemá právo poskytovat údaje a informace, které by nějakým způsobem mohly poškodit dodavatele nebo porušit jeho právo na ochranu obchodního tajemství, ohrozily veřejný zájem, či byly v rozporu s právním systémem, jak je patrné z dalších odstavců § 218.

8 Praktická část

8.1 Rozbor ochrany obchodního tajemství v rámci soudních řízení

Vzhledem k tomu, že v právním smyslu je obchodní tajemství považováno za věc, jejímž vlastníkem je majitel dané společnosti, je obchodní tajemství v první řadě chráněno na základě příslušných ustanovení NOZ. Tuto ochranu je možné použít proti komukoli, kdo obchodní tajemství vyzradí nebo jej ohrozí. Proto se o této ochraně mluví jako o ochraně absolutní. (Doleček 2015)

Dalším typem ochrany obchodního tajemství je ochrana relativní, která vychází stejně jako ochrana absolutní z NOZ, konkrétně z § 2976 odstavce 2 písm. h). Jedná se o ochranu proti nekalé soutěži.

V případě nekalosoutěžního jednání, jehož součástí je i porušení či ohrožení obchodního tajemství, může se poškozený subjekt dožadovat nápravy, a to buď zdržením se takového jednání anebo odstraněním závadného stavu. Z NOZ vyplývá, že obchodní tajemství je chráněno nejen před jeho porušením, ale dokonce i před jeho ohrožením. Není podstatné, zda k samotnému porušení následně vůbec dojde, či nikoli. K ohrožení obchodního tajemství nebo jeho porušení nemusí dojít konkrétně záměrným jednáním, ale i pochybením určitého subjektu. Poškozená strana má právo dále požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení. Těchto nároků se může poškozený domoci žalobou v rámci procesního řízení.

Specifikace jednotlivých institutů je uvedena následovně:

1. Zdržení se protiprávního jednání

Tento institut by měl zajistit, aby se ten, kdo se dopustil protiprávního jednání (porušil či ohrozil obchodní tajemství), tohoto jednání zdržel a nadále v něm nepokračoval. Tento nárok je uplatňován zejména v případech, kdy došlo k protiprávnímu jednání vícekrát a je možné, že se bude opakovat i nadále.

2. Odstranění závadného stavu

Na rozdíl od nároku na zdržení se protiprávního jednání, který se týká především možné budoucnosti, se odstranění závadného stavu vztahuje k původu současného problému, jež vznikl dříve, v minulosti. Smyslem tohoto nároku je tedy eliminace příčiny závadného stavu.

3. Poskytnutí přiměřeného zadostiučinění

Jedná se o nárok na plnění za újmu nemateriální povahy. Jeho uplatnění nevylučuje současné uplatnění dalšího nároku, kterým je nárok na náhradu škody. Otázka přiměřenosti není zákonem řešena a závisí tedy na konkrétních případech a daných okolnostech. Kompenzace nemusí být pouze finanční, může mít

například i podobu veřejné omluvy. Ve všech případech však záleží na samotném rozhodnutí soudu. Pokud soud rozhodne ve prospěch poškozeného, nesmí v žádném případě překročit výši zadostiučinění požadovanou poškozeným.

4. Náhrada škody

Nárok na náhradu škody vzniká i v případě, že subjekt nezavinil škodu úmyslně, tzn. spáchal-li škodu například z důvodu pochybení či z nedbalosti. Osoba, která škodu způsobila bez zájmu na její realizaci, má možnost se vyvinit.

5. Vydání bezdůvodného obohacení

O bezdůvodné obohacení se jedná tehdy, dojde-li k takovému obohacení subjektu bez právního důvodu. Může jít i o obohacení, u kterého právní důvod časem zanikl. Dále o obohacení, které vzniklo užitím cizí hodnoty nebo tím, že místo osoby, která měla plnit, plnil někdo jiný. V takovém případě má poškozená strana právo požadovat vydání bezdůvodného obohacení. (Doleček 2015)

8.1.1 Občanské soudní řízení

Vzhledem k povaze obchodního tajemství je logické, že jeho skutečnosti mohou být řešeny i u soudu, zejména z důvodu porušení či ohrožení obchodního tajemství a následné situace z toho vyplývající. Dojde-li k porušení nebo ohrožení obchodního tajemství a dostane-li se tento případ před soud, je nutné, aby žalobce předložil odpovídající důkazy tohoto nekalosoutěžního chování, konkrétně jak a kdo obchodní tajemství porušil či ohrozil. Není totiž možné, aby žalobce pouze uvedl, že bylo porušeno (či ohroženo) obchodní tajemství, a to bez udání jakýchkoli důkazů před soudem. Zároveň je nezbytné, aby žalobce prokázal, že bylo obchodní tajemství dostatečně a korektně chráněno a vymezeno a není tedy chyba na jeho straně. Současně musí uvést skutečnosti, které tvoří obchodní tajemství, kterými prokáže, že se o obchodní tajemství skutečně jednalo. Tyto povinnosti žalobce je možné označit jako důkazní břemeno a břemeno tvrzení.

Řešit porušení (či ohrožení) obchodního tajemství s sebou přináší i jistá úskalí, a to zejména fakt, že aby žalobce před soudem obstál a vše jasně prokázal, je nutné, aby alespoň část údajů, tvořících obchodní tajemství, před soudem nastínil a uvedl. V opačném případě by mohlo dojít k prohře účastníků sporu na základě nesplnění svých procesních povinností.

Dalším problémem je fakt, že se soudního řízení může účastnit veřejnost, je totiž veřejně přístupné. Tím pádem by mohlo dojít k tomu, že by se v daném případě údaje, označené jako obchodní tajemství, mohl dozvědět každý, kdo by byl přítomen jednání. Tento fakt je však ošetřen příslušnými ustanoveními občanského soudního řádu a soudce má právo přítomnost veřejnosti při probíhajícím jednání omezit, či veřejnost zcela vyloučit z místnosti, žádá-li si to situace. To je uvedeno v občanském soudním řádu v § 116 odst. 2, který uvádí, že „veřejnost může být pro celé jednání nebo pro jeho část vyloučena, jen kdyby veřejné projednání věci ohrozilo tajnost utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem, obchodní tajemství, důležitý zájem účastníků nebo mravnost“. (Doleček 2015)

I přes vyloučení může soud některým osobám umožnit zůstat a dále se jednání účastnit, avšak musí být poučeny o povinnosti zachovat mlčenlivost o všem, co se na jednání dozvěděly. Povinnost zachování mlčenlivosti se týká i osob, které se nezbytně musí účastnit soudního jednání, jako je například samotný soudce, zapisovatel apod.

Pokud žalobce předem soudu sdělí, že v průběhu jednání bude hovořit o utajovaných informacích a údajích, týkajících se jeho obchodního tajemství, které by jinak nebyly zveřejněny, jsou osoby, které se budou jednání účastnit, povinny zachovat mlčenlivost. V případě, že by některá osoba tuto povinnost nedodržela a údaje, týkající se obchodního tajemství, prozradila, může se vlastník práv na obchodní tajemství bránit stejně, jako v ostatních případech, kdy by došlo k porušení nebo ohrožení obchodního tajemství. Důležitým faktorem pro ochranu tajemství při občanském soudním řízení je také zákon o svobodném přístupu k informacím, jenž s výjimkou rozsudků, které se vyhláší veřejně, zakazuje těm, jež mají povinnost plnit, aby poskytovali a zveřejňovali informace o průběhu řízení a rozhodování soudu.

Obchodní tajemství a jeho ochrana souvisí také s nahlížením do spisu, což je řešeno v § 44 občanského soudního řádu. Odst. 2 zde definuje, že „každému, kdo na tom má právní zájem nebo kdo pro to má vážné důvody, předseda senátu na žádost povolí, aby nahlédl do spisu a aby si z něho učinil výpisy nebo opisy, ledaže jde o spis, o němž právní předpisy stanoví, že jeho obsah musí zůstat utajen“. Na druhý odstavce navazuje odst. 3, jenž uvádí, že „při povolování nahlížet do spisů je nutno učinit takové opatření, aby byla zachována tajnost utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem“. Z těchto dvou odstavců vyplývá, že i když zde zákon výslovně neuvádí ochranu obchodního tajemství, tato ochrana je i přesto zaručena povinností soudu zajistit ochranu obchodního tajemství a utajovaných informací během celého soudního jednání. (Doleček 2015)

8.1.2 Trestní řízení

Stejně jako u občanského soudního řízení, může být obchodní tajemství a jeho skutečnosti předmětem řízení trestního. Rozdílem je fakt, že v rámci trestního řádu není vůbec zaveden pojem obchodního tajemství a během trestního řízení není obchodní tajemství výslovně chráněno. Další odlišností je, že orgány, podílející se na trestním řízení, mohou požadovat vydání údajů a informací bez souhlasu majitele práv k těmto informacím, vyžaduje-li to na základě zákona trestní řízení, a to i tehdy, jedná-li se o obchodní tajemství.

Průběh trestního řízení se od občanského soudního řízení liší i v možnosti vyloučit veřejnost z daného jednání. Případné ohrožení obchodního tajemství zde totiž není důvodem k vyloučení veřejnosti. Na rozdíl od občanského soudního řízení nemá soudce povinnost poučit přítomné o povinnosti zachovat mlčenlivost, avšak tato povinnost vyplývá již z faktu, že dopustila-li by se nějaká osoba porušení této povinnosti a vyzradila-li by utajované informace, týkající se obchodního tajemství, dopustila by se trestného činu a musela tak nést občanskoprávní i trestní odpovědnost. (Doleček 2015)

8.2 Vztah obchodního tajemství a práva na informace

V současné době dochází ke vzniku stále většího množství obchodních společností a z jejich činnosti vyplývajících informací. Dochází ale také k vytváření požadavků na zveřejňování takových informací. Cílem daných požadavků je, aby byla společnost obeznámena s obchodní činností a chodem obchodních společností celkově. Jedním z hlavních faktorů, ovlivňujících povinnost zveřejňovat informace, je také právní systém Evropské unie, jejíž legislativa má značné dopady na vnitrostátní právní systémy jednotlivých členských států. Je tedy velice důležité, aby byl podnikatel schopen správně rozlišit, jaké údaje a informace mohou být zveřejněny a jaké ponechá utajené. Tato situace však může být často nesnadná, neboť vyvstává otázka, jak by byl řešen rozpor mezi právem podnikatele na označení určitých skutečností za obchodní tajemství a mezi právem obchodní společnosti na získání takových informací. (Brosková 2010)

Zákonem, velmi důležitým pro tuto problematiku, je zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen InfZ), což je veřejnoprávní předpis, který subjektům, jimiž jsou podle InfZ § 2 odst. 1 státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce, ukládá povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti. Povinnými subjekty jsou dle InfZ §2 odst. 2 také „subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti“.

InfZ ale také definuje i množství výjimek z povinnosti poskytnout informace. Jedna z těchto výjimek se týká obchodního tajemství, konkrétně jeho ochrany a je upravena v InfZ v § 9. První odstavce § 9 definuje, že je-li „požadovaná informace obchodním tajemstvím, povinný subjekt ji neposkytne“. Možnost označit požadovanou informaci za obchodní tajemství však nepřísluší povinnému subjektu, nýbrž samotnému podnikateli, který musel osobě, mající povinnost plnit, sdělit charakter požadovaných informací a sám je za obchodní tajemství označit. Odst. 2 § 9 InfZ doplňuje první paragraf a říká, že „při poskytování informace, která se týká používání veřejných prostředků, se nepovažuje poskytnutí informace o rozsahu a příjemci těchto prostředků za porušení obchodního tajemství“.

Pokud by jakákoli fyzická či právnická osoba požádala o poskytnutí informace, povinný subjekt ji poskytnout musí, avšak bylo-li by součástí i obchodní tajemství, znepřístupní povinný subjekt údaje, které jsou právě obchodním tajemstvím. V praxi by se mohlo jednat například o vznesení požadavku na poskytnutí informací o smlouvě, která by obsahovala i obchodní tajemství. Žadatel by vznesl požadavek, povinný subjekt by tomuto požadavku vyhověl, avšak v kopii smlouvy by neuvedl údaje, které by byly obchodním tajemstvím. Tento krok však musí náležitě zdůvodnit. V tomto případě se jedná se o tzv. částečné odmítnutí žádosti a je upraveno v InfZ § 15, který řeší odmítnutí žádosti. Pokud je součástí požadovaných informací i již zmíněné obchodní tajemství, je povinný subjekt povinen důkladně přezkoumat, zda jsou naplněny pojmové znaky a jedná se tak skutečně o obchodní tajemství, či nikoli. (Eliášek 2016)

Jak bylo již zmíněno, Evropská unie a její legislativa značně ovlivňuje právní systémy jednotlivých členských států. To platí i o právní úpravě údajů, které musí být zveřejňovány ve sbírce listin, v Obchodním věstníku a obchodním rejstříku. Důležité je zmínit především směrnici Rady 68/151/EHS o koordinaci ochranných opatření, která jsou v rámci členských států požadována od jednotlivých společností a směrnici Rady 78/660/EHS o ročních účetních závěrkách některých forem společností. Obě tyto směrnice do značné míry zvětšily rozsah údajů, které se musí zveřejňovat. Mezi údaje, které musí nyní podnikatel uveřejnit, se řadí například i výroční zpráva, jež zaznamenává průběh podnikání a vývoj jednotlivých činností závodu, také výkaz zisku a ztrát apod., přičemž velké množství těchto údajů je možné označit za obchodní tajemství podnikatele. (Brosková 2010)

8.3 Registr smluv

Tato podkapitola bude zaměřena na rozbor povinností při uveřejňování v registru smluv. Dále bude zmíněn aktuální příklad z praxe, kterým je nově připravovaná novela, týkající se subjektů povinných uveřejňovat v registru smluv. Součástí bude též uvedení příkladu metadat. Nakonec bude provedena analýza konkrétní vzorové smlouvy uveřejněné v registru smluv a bude zde poukázáno na výskyt obchodního tajemství a způsob, kterým daná společnost řešila zneprístupnění údajů obchodního tajemství.

Jak na svých stránkách uvádí Ministerstvo vnitra České republiky, při uveřejňování prostřednictvím registru smluv musí být spolu se smlouvou zveřejněna metadata a zveřejnění musí zahrnovat minimálně identifikaci smluvních stran, vymezení předmětu smlouvy, cenu (pokud není uvedena ve smlouvě, měla by být uvedena hodnota předmětu smlouvy, je-li možné ji vyčíslit) a datum uzavření smlouvy. Další podmínkou je, jak již bylo zmíněno v předešlých kapitolách, že smlouva musí být uveřejněna v otevřeném formátu, který mohou lidé libovolně a zdarma zobrazit, a strojově čitelném formátu, což znamená, že informace, obsažené ve smlouvě, lze nabýt prostřednictvím aplikace a následně je pak zpracovávat. V případě, že smlouva obsahuje údaje, které jsou považovány za obchodní tajemství, je možné takové údaje před uveřejněním znečitelnit. (Ministerstvo vnitra České republiky © 2017)

Obchodní tajemství je však při uveřejňování smluv v registru smluv největší komplikací. Pro obchodní tajemství platí, že musí být naplněny všechny zákonem definované znaky a ne jen některé z nich. Může se tedy stát, že zveřejňovaná smlouva bude zcela znečitelněna, nebude obsahovat žádné údaje a v podstatě tedy nebude zveřejněna. Je tedy v kompetenci smluvních stran, aby se dohodly na tom, které informace ve smlouvě označí jako obchodní tajemství a takto označené údaje by následně měly před uveřejněním smlouvy v registru smluv znečitelnit, konkrétně začernit či odstranit.

Pro zjednodušení a zefektivnění dané situace je dobré využít smluvní doložky a připojit ji k dané smlouvě. Tato doložka buď může uvést, že je smlouva v pořádku a je možné ji uveřejnit v aktuálním stavu, nebo doložka uvede, co má být v rámci

smlouvy znečitelněno a zaručí tím, že nedojde k možným následným nedorozuměním či komplikacím mezi smluvními stranami. Vhodné je uvedení smluvní strany, odpovědné za uveřejnění smlouvy v předem sjednané podobě, ve smlouvě. (Fadrný 2016)

V případě, že je smlouva uveřejněna v podobě, který je schválena a odsouhlasena oběma smluvními stranami, je vše v pořádku. Problém však nastává, pokud se strany nedohodnou a jedna smluvní strana uveřejní smlouvu včetně informací, které druhá smluvní strana považuje za své obchodní tajemství. Pak bude zřejmě na místě využití možností na ochranu obchodního tajemství, které nabízí právní systém České republiky.

8.3.1 Subjekty povinné a nepovinné uveřejňovat v registru smluv

Povinnost uveřejňovat smlouvy prostřednictvím registru smluv mají podle zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv § 1 tyto subjekty:

- a) „Česká republika,
- b) územní samosprávný celek, včetně městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy,
- c) státní příspěvková organizace,
- d) státní fond,
- e) veřejná výzkumná instituce nebo veřejná vysoká škola,
- f) dobrovolný svazek obcí,
- g) regionální rada regionu soudržnosti,
- h) příspěvková organizace územního samosprávného celku,
- i) ústav založený státem nebo územním samosprávným celkem,
- j) obecně prospěšná společnost založená státem nebo územním samosprávným celkem,
- k) státní podnik nebo národní podnik,
- l) zdravotní pojišťovna,
- m) Český rozhlas nebo Česká televize, nebo
- n) právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby.“

ZRS však uvádí i výjimky, kterých se povinnost uveřejňovat v registru smluv netýká. Takové případy upravuje § 3 zákona o registru smluv, který definuje jak informace, které nelze poskytnout na základě předpisů o svobodném přístupu k informacím (odst. 1), tak konkrétní případy, na které se nevztahuje povinnost uveřejňovat. Těmi podle § 3 ZRS odst. 2 jsou:

- a) „smlouva vzniklá v rámci právního jednání s fyzickou osobou, která jedná mimo rámec své podnikatelské činnosti; to neplatí, jde-li o převod vlastnického práva osoby uvedené v § 2 odst. 1 k hmotné nemovité věci,
- b) technická předloha, návod, výkres, projektová dokumentace, model, způsob výpočtu jednotkových cen, vzor a výpočet,
- c) smlouva, která se týká činnosti zpravodajských služeb a Generální inspekce bezpečnostních sborů nebo činnosti orgánů činných v trestním řízení při předcházení trestné činnosti, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti nebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti nebo obrany České republiky,
- d) smlouva, jejíž plnění je prováděno převážně mimo území České republiky,
- e) smlouva uzavřenou adhezním způsobem, jejíž smluvní stranou je právnická osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. e), k), l) nebo n), s výjimkou smluv uzavřených na základě zadávacího řízení podle zákona o veřejných zakázkách,
- f) smlouvy, objednávky a faktury, které se týkají činnosti orgánů, jejich členů a organizačních složek státu uvedených v § 8 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a činnosti správců jejich kapitol,
- g) smlouva uzavřená na komoditní burze, na regulovaném trhu nebo evropském regulovaném trhu, v dražbě nebo v aukci anebo jiným obdobným postupem, s nímž je spojen zvláštní způsob přechodu nebo převodu vlastnického práva,
- h) smlouva, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je akciová společnost, jejíž cenné papíry byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu nebo evropském regulovaném trhu, jde-li o akciovou společnost, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby,
- i) smlouva, jestliže výše hodnoty jejího předmětu je 50000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo nižší,
- j) smlouva, která je uzavřena s autorem nebo výkonným umělcem v souvislosti s autorským dílem nebo uměleckým výkonem,
- k) smlouva o poskytování a úhradě zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění a smlouvu o úhradě léčivých přípravků obsahujících očkovací látky pro pravidelná očkování podle antigenního složení očkovacích látek stanoveného Ministerstvem zdravotnictví podle zákona o ochraně veřejného zdraví, které jsou uveřejňovány podle zákona o veřejném zdravotním pojištění,
- l) smlouva, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je obec, která nevykonává rozšířenou působnost, příspěvková organizace touto obcí zřízená nebo

právnícká osoba, v níž má taková obec sama nebo s jinými takovými obcemi většinou účast.“

Není však jisté, že vymezení v této podobě zůstane beze změny. V únoru letošního roku totiž poslanecká sněmovna schválila novelu zákona o registru smluv, kde došlo ke značným změnám, zejména co se týče výjimek uveřejňovat v tomto zákoně. Hlavním cílem této novely bylo původně vyjmutí národní společnosti Budějovický Budvar z působnosti zákona o registru smluv a zbavení ho tak povinnosti uveřejňovat smlouvy v registru, neboť by mohla být ohrožena jeho obchodní činnost zveřejněním jeho obchodní strategie, přičemž by mohlo dojít i ke ztrátám. Stejně vysvětlení platí například i pro veřejné vysoké školy či výzkumné ústavy, kde by mohlo dojít, stejně jako u zmíněného závodu Budějovický Budvar, ke značným ztrátám z důvodu zveřejnění citlivých informací. Povinnosti uveřejňovat v registru smluv měly být zproštěny i zdravotní pojišťovny, kde uveřejňování smluv řeší zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění transparenční novely č. 200/2015 Sb a také společnost ČEZ, jejíž údaje jsou cenné a také strategické povahy. Určité zmírnění by platilo i pro Českou televizi a Český rozhlas, pro které by zákon sice platil, ale nemusely by zveřejňovat údaje, týkající se výroby a vysílání sportovních pořadů, včetně nákupu práv, a dohody o nákupu práv převzatých pořadů. Nezůstalo však pouze u těchto závodů. Výjimka z uveřejňování smluv v registru se měla nakonec podle rozhodnutí Poslanecké sněmovny týkat i státních závodů a společností s většinou účastí státu, krajů či obcí obchodního či průmyslového charakteru. (Vojtková 2017)

Na základě sdělení, že by byly z uveřejňování v registru smluv oproštěny i státní závody, se však zvedla velká vlna kritiky. Mezi argumenty bylo zmíněno například to, že registr smluv byl vytvořen zejména proto, aby zde byly zveřejňovány smlouvy právě státních závodů a byla tak veřejně kontrolována jejich činnost, dohlíženo na jejich finanční toky a mohlo by tak dojít k zabránění plýtvání finančních prostředků, vycházejícího z nehospodárné, či dokonce nezákonné činnosti jednotlivých závodů. Hlavní myšlenka registru smluv by tak zcela zmizela, fungování registru by postrádalo smysl a registr by se stal neefektivním a dalo by se říci, že až zbytečným. V uplynulých dnech však došlo k jisté transformaci. Senátoři se totiž postavili proti tomu, aby novela zahrnovala i zrušení povinnosti zveřejňovat smlouvy v registru pro státní, krajské nebo obecní závody, a tak verze Poslanecké sněmovny byla zamítnuta z důvodů již zmíněných v předešlých odstavcích a novela byla vrácena k dalšímu projednání do Poslanecké sněmovny. Registr smluv by při zavedení novely ve formě návrhu Poslanecké sněmovny ztratil veškerý svůj smysl, neboť by zde chyběly smlouvy v hodnotě stovek miliard Kč každý rok. Výjimka z uveřejňování v registru by se tak nadále týkala národního závodu Budějovický Budvar. Do této výjimky by byly zahrnuty i nákupy léčiv a zdravotnických prostředků a jisté úlevy budou platit i pro Českou televizi a Český rozhlas, jak bylo zmíněno výše. Pro Parlament České republiky, prezidentskou kancelář, Ústavní soud, Nejvyšší kontrolní úřad či jiné významné státní instituce by však povinnost uveřejňovat smlouvy v registru trvala nadále. Podmínkou zůstává, že v registru jsou zveřejňovány smlouvy s plněním 50 tisíc

Kč a více. Není však jisté, jak to s novelou nakonec dopadne a zda vůbec bude platit. (Zprávy.tiscali.cz 2017)

8.3.2 Rozbor smlouvy uveřejněné v registru smluv

Budějovický Budvar
NEPŘÍMÝ VÝROBEK

BUDĚJOVICKÝ BUDVAR, národní podnik
K. Světlé 512/4, České Budějovice 3, 370 04 České Budějovice
IČ: 00514152
Česká republika
DIČ: CZ04614152

OBJEDNÁVKA

Číslo : 17740300076
Datum vystavení : 29.3.2017

Č. sml.:
Č. rozp.:

Dodavatel a adresa:

Tato objednávka se řídí příslušnými ustanoveními zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění. Nedílnou součástí objednávky jsou Všeobecné obchodní podmínky Budějovického Budvaru, n. p. pro nákup zboží a služeb a dodavatel se zavazuje se jimi řídit, pokud dříve uzavřená smlouva na dodávku nestanoví jinak. Všeobecné podmínky dodavatele nejsou považovány za součást akceptace objednávky a v žádném případě nejsou platné a závazné. Faktura bez uvedeného čísla objednávky odběratele a připojeného potvrzeného dodacího listu bude dodavatelé vrácena.

Objednáváme tímto následující zboží a služby

Název	Množství	Jednotka	Cena bez DPH / Jednotka	Cena bez DPH celkem
louh tekutý	10000,000	kg		
Cena celkem bez DPH:			Měna:	CZK

Platební podmínky:	60 dní	Místo dodání:
Požadovaný termín dodání:	30.3.2017	Budějovický Budvar, n. p., K Světlé 512/4, České Budějovice 3, 370 04 České Budějovice, Doručovací číslo: 370 21
Dodací podmínky:	DAP BB České Budějovice	

Vyřizuje	Poznámka
Zikmund Vlastimil +420 387705258	
Podpis	

Obr. 2 Vzorová smlouva národního závodu Budějovický Budvar zveřejněná v registru smluv

Zdroj: Registr smluv 2016.

Jako praktický příklad smlouvy uveřejněné v registru smluv je možné uvést například výše zobrazenou smlouvu, kterou uveřejnil národní závod Budějovický Budvar. Ten by měl mít na základě senátního návrhu novely zákona o registru smluv jako

jeden z mála výjimku z uveřejňování v registru smluv, jak bylo zmíněno již v předchozích kapitolách. Přesto jsou v registru smlouvy tohoto závodu zatím uveřejněny, ovšem takovým způsobem, aby nedošlo k ohrožení jeho fungování či pozice na trhu.

Jak je možné vidět, ve smlouvě se vyskytují různá políčka, která byla smluvními stranami začerněna, znečitelněna. Z toho je možné vyvodit, že se může jednat o obchodní tajemství, o informace důvěrné, které nejsou určeny pro zveřejnění, jelikož by tyto údaje určitým způsobem narušit či poškodit činnost závodu. Jak je možné vidět na obrázku, znečitelněno bylo více částí smlouvy. Jednou z těchto začerněných částí jsou údaje o dodavateli a jeho adrese. Tyto informace by mohly být v případě zveřejnění lehce zneužitelné konkurencí, která by je mohla využít ve svůj prospěch například v podobě navázání spolupráce s daným dodavatelem, nabídnutím mu lepších podmínek, čímž by znevýhodnil zmíněný Budějovický Budvar apod. Tímto jednáním by mohlo dojít k narušení fungování závodu a k možným škodám v rámci podnikatelské činnosti.

Dalším rizikem by také mohla být samotné přerušování obchodního vztahu s danými dodavateli. Ti totiž vůbec nemusí souhlasit se zveřejněním informací, které by se týkaly dané spolupráce či samotných dodavatelů. S vědomím, že by informace o takové spolupráci měly být zveřejněny, dodavatelé raději takovou smlouvu ani neuzavřou. Tím by závod přišel o významný podíl na trhu a přetrhání vazeb s obchodními partnery.

Další políčka, která jsou znečitelněna, obsahují informace o jednotlivých cenách, konkrétně ceně za jednotku a ceně celkem. Takové údaje jsou pro závod velice citlivou oblastí, a tak není divu, že si podnikatelské subjekty nepřejí, aby byly takové informace zveřejněny. Stejně jako je tomu u obchodních partnerů, i údajů o ceně by mohla využít konkurence, dozvěděla-li by se informace o cenové strategii závodu. Konkurence by mohla nastavit ceny výhodněji a oslabit tak pozici závodu.

Poslední začerněnou částí této smlouvy jsou podpisy. Podpisy smluvních stran jsou nedílnou součástí každé smlouvy, avšak jedná se o osobní údaje a jejich znečitelnění by mělo předejít možnosti zneužití těchto údajů, kdy by mohlo dojít například k falsifikaci podpisů apod.

8.3.3 Další příklady smluv uveřejněných v registru

Tab. 1 Příklady smluv uveřejněných v registru s informací v nich znečitelněných či chybějících

Závod	Předmět smlouvy	Znečitelněné či chybějící údaje
Řízení letového provozu ČR	Objednávka výcviku na leteckých simulátorech	Informace o dodavateli (uveden pouze název), údaje o bankovním spojení, podpisy, údaje o dodávce (zcela chybí podmínky dodávky, dodací lhůta)
Povodí Moravy	Kupní smlouva - Příslušenství ke kráčivým rypadlům	Údaje o bankovním spojení včetně čísla účtu, zástupce ve věcech technických, osobní údaje (jména, email, telefonní číslo), podpisy
Moravská galerie v Brně	Poskytování bezpečnostních služeb k ochraně majetku a osob	Podpisy

Zdroj: Registr smluv 2016.

Jak je možné vidět ve výše uvedené tabulce 1, v rámci uveřejňování v registru smluv jsou ve smlouvách různé informace a je zcela individuální, jaké informace budou jednotlivými podnikateli znečitelněny, či budou zcela vynechány. Záleží ale také na předmětu smlouvy a na tom, jak důležitý a zásadní je obsah smlouvy pro daný závod.

Například u státního závodu Řízení letového provozu ČR je možné si všimnout, že množství znečitelněných či neuvedených informací ve zveřejněné smlouvě je celkem velké. U závodu Povodí Moravy nejsou v dané smlouvě chybějící informace, avšak znečitelněny jsou i údaje o osobách – jména, email, telefonní číslo, apod. Co se týče Moravské galerie v Brně, ve vybrané smlouvě chybí pouze podpisy, jinak je zde uvedeno vše, žádné informace nejsou jinak znečitelněny.

8.4 Hodnota obchodního tajemství

Obchodní tajemství je právním systémem České republiky označeno za nehmotný majetek, což znamená, že práva k takovému majetku jsou ocenitelná a tudíž může být oceněno i samotné obchodní tajemství.

Existuje celá řada důvodů, proč je nutné, aby byla obchodnímu tajemství stanovena konkrétní hodnota. Jedním z důvodů může být nutnost evidence základního kapitálu závodu, jehož součástí jsou i nepeněžitě vklady, mezi které řadíme i obchodní tajemství. Vkladem je, na základě § 15 odst. 1 nového zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále jen ZOK), „peněžní vyjádření hodnoty předmětu

vkladu do základního kapitálu obchodní korporace“. Má-li být tedy obchodní tajemství součástí základního kapitálu, je nutné, aby byla přesně určena jeho peněžní hodnota.

Dalším důvodem určení hodnoty obchodního tajemství je také jeho vliv na hospodářský výsledek dané obchodní společnosti. Není-li obchodní tajemství správně vymezeno a došlo-li by z důvodu jeho nedostatečné ochrany k jeho ohrožení, či dokonce porušení, může dojít k negativním vlivům na hospodářský výsledek podnikatelského subjektu. V praxi se může jednat o situaci, kdy by obchodní tajemství nebylo dostatečným způsobem chráněno a konkurence by tak získala informace, které by jinak v případě správné ochrany obchodního tajemství nemohla mít k dispozici. Těchto informací by následně využila ve svůj prospěch, a to například vytvořením lepšího produktu, použitím efektivnější metody či postupu apod., přičemž prvotní hodnota obchodního tajemství by při zmíněném postupu konkurence rapidně klesla, což by samozřejmě ohrozilo celkový chod a fungování daného podnikatelského subjektu. Jednat by se mohlo také o budoucí zmařené platby, a to například z licenčních smluv k předmětu obchodního tajemství. Hodnota obchodního tajemství může být velmi důležitá i v rámci účetních či daňových povinností.

Určením hodnoty obchodního tajemství, jeho oceňováním, se dnes zabývají především znalci, a to jak soudní znalci, tak znalci určení společníkem nebo zakladatelem společnosti, jak je uvedeno v § 251 odst. 1 ZOK, kde je definováno, že „cena nepeněžitého vkladu se určí na základě posudku zpracovaného znalcem podle jiného právního předpisu, nesmí však být vyšší, než kolik činí částka určená znalcem. Znalce vybírají při zakládání společnosti zakladatelé, jinak představenstvo.“ Dále se oceňováním obchodního tajemství zabývají také auditoři či jiní odborníci v této oblasti.

I na základě názorů odborníků v této oblasti je však všeobecně téměř nemožné určit konstantní hodnotu obchodního tajemství. Je to v podstatě neproveditelné, neboť i přes to, že se hodnota obchodního tajemství odvíjí zejména od toho, jaký má samotné tajemství a případně jeho ohrožení či narušení vliv na hospodářský výsledek konkrétního podnikatelského subjektu, hodnota obchodního tajemství je pro každou společnost individuální.

Jak bylo zmíněno již v předešlých kapitolách, určitá skutečnost má pro podnikatelský subjekt hodnotu materiální či nemateriální tehdy, došlo-li by jejím ohrožením nebo porušením (např. formou vyzrazení), potencionálním či skutečným, k nežádoucímu vlivu na hospodářský výsledek daného subjektu, přičemž by mohlo být ohroženo postavení daného subjektu na trhu. (Trojan a Holec 2013)

To ve svém rozhodnutí uvedl i Nejvyšší správní soud ČR, kde je stanoveno, že „skutečná nebo alespoň potenciální materiální nebo imateriální hodnota skutečností tvořících obchodní tajemství může být dána jen tehdy, jestliže je jejich vyzrazení způsobilé jakkoli se dotknout hospodářského výsledku podnikatele provozujícího podnik“. (Došková 2007)

S určením hodnoty obchodního tajemství souvisí i oceňování podniku, jelikož obchodní tajemství je považováno za nehmotný majetek podniku, který spadá do

oceňovaného majetku a podílí se tedy na tržní hodnotě daného podniku, jak bylo již uvedeno v prvním odstavci této kapitoly.

Metody oceňování závodu jsou zaměřeny na vyčíslení tržní hodnoty závodu s ohledem na odhad ekonomické situace v následujícím období, přičemž důvod tohoto určení hodnoty může být různý (např. prodej či koupě závodu, změna obchodní společnosti, její fúze, či dokonce likvidace, vypořádání společníků obchodní společnosti apod.). (ManagementMania © 2011-2016)

K ocenění podniku jsou užívány speciální metody a zvolení vhodné metody souvisí i s důvodem potřeby určit tržní hodnotu závodu. První takovou metodou je metoda zjištění věcné hodnoty, jež je založena na tržním oceňování položek tvořících aktiva závodu. Jakmile jsou dané položky oceněny, hodnoty všech položek jsou následně sečteny a tato celková hodnota je odečtena od celkové hodnoty cizích zdrojů.

Další variantou pro ocenění tržní hodnoty závodu mohou být některé typy výnosových metod, jako například metoda diskontovaného cash flow. V rámci této metody se místo zisku kalkuluje s finančními toky.

Jednou z metod oceňování je také metoda založená na porovnávání tržních hodnot, kdy dochází ke srovnávání závodů na stejné úrovni, přičemž se jedná o činnost ve stejném sektoru, odvětví nebo oboru a mělo by jít o srovnávání závodů, jejichž velikost je co nejpodobnější.

Poslední metodou je metoda kombinovaná. Tato metoda se v rámci oceňování podniku zaměřuje nejen na zisk, ale i na činnost firmy a její chování, jež má vliv právě na onen zmíněný zisk. (ManagementMania © 2011-2016)

Pro oceňování nehmotného majetku, kam spadá i obchodní tajemství, bývá nejčastěji využíváno právě zmíněných výnosových metod. Ty jsou založeny na ekonomických očekáváních, přičemž zásadní je určení přínosu daného nehmotného majetku. V tomto případě tedy bývá hodnota určena na základě budoucích výnosů daného statku. V rámci výnosových metod se k určení hodnoty zpravidla využívá metody diskontovaného cash flow, k jejímuž použití je třeba nejprve stanovit položky, které tvoří peněžní tok. Nejprve by měla být vypočtena hodnota celého podniku a až poté hodnota vlastního majetku. (Ekonomika © 2017)

Výpočet hodnoty na základě výnosových metod spočívá v tom, že jsou od zisku před zdaněním a úroky odečteny daně, výdaje na pořízení hmotného i nehmotného investičního majetku a zvýšení pracovního kapitálu a přičte se hodnota odpisů a snížení pracovního kapitálů. Výsledkem je tzv. volný peněžní tok, jenž se dále využívá k určení vlastní výnosové hodnoty. (Miras © 2000-2017)

V rámci mé bakalářské práce byl také na bázi kvalitativních metod proveden výzkum formou rozhovoru s majitelem podniku. Za podmínky nejmenování dotyčného byly získány informace o konkrétním případě z praxe, kdy došlo ke zneužití obchodního tajemství a tím tak k vlivu na hospodářský výsledek firmy. Majitelem bylo uvedeno, že s bývalým zaměstnancem, který v podniku nějaký čas pracoval, byl po několika měsících ukončen pracovní poměr vzhledem k podezření z nečestného jednání, konkrétně ze zneužívání údajů podniku, a to s cílem založit si svůj vlastní podnik na stejném principu. Po určité době, kdy už u firmy daný zaměstnanec nepracoval, se toto podezření potvrdilo. Dotyčným byla založena jeho vlastní firma,

vykonávající téměř identickou činnost, k čemuž bylo využito know-how, nápadů, kontaktů a dokonce i lektorů zmíněného podniku, kde výše uvedený dříve pracoval. Projevila se zde i snaha tohoto bývalého zaměstnance o navádění stávajících zaměstnanců podniku k uzavření nového pracovního poměru s ním. Podnikem byli o této situaci neprodleně informováni jak zaměstnanci, tak klienti. Někteří zaměstnanci podniku však začali pracovat pro výše uvedeného a podnik s nimi tak musel rozvázat pracovní poměr, což mělo dočasný vliv na hospodářský výsledek podniku. Majitelem podniku nebyly sděleny konkrétní hodnoty z důvodu ochrany obchodního tajemství, avšak i přesto je na tomto příkladu jasně vidět, jak je důležitá ochrana obchodního tajemství a jaký vliv může mít obchodní tajemství na hospodářský výsledek podniku, přičemž určení jeho hodnoty je pak nezbytné přinejmenším z důvodu zjištění možných ztrát a škod.

8.5 Komparace zákona o registru smluv a zákona o zadávání veřejných zakázek ve vztahu k obchodnímu tajemství

V rámci ZZVZ je problematika obchodního tajemství řešena již v § 218, odst. 3, kde je uvedeno, že „zadavatel nemusí uveřejnit informaci podle tohoto zákona, pokud by její uveřejnění znamenalo porušení jiného právního předpisu nebo by bylo v rozporu s veřejným zájmem, nebo by mohlo porušit právo dodavatele na ochranu obchodního tajemství nebo by mohlo ovlivnit hospodářskou soutěž“.

Co se týče uveřejňování smluv, které je v rámci ZZVZ řešeno zejména v § 219, není zde žádná možnost znečitelnit jakékoli informace či je přímo vynechat, byť by se mohlo jednat o obchodní tajemství a jinak významné údaje. V předešlém zákoně č. 137/2006 Sb., který řešil oblast zadávání veřejných zakázek, tato možnost existovala a definována byla v § 147a zmíněného zákona. Zde bylo v odst. 2 uvedeno, že „veřejný zadavatel neuveřejnění informace, u kterých to vyžaduje ochrana informací a údajů podle zvláštních právních předpisů“ a byla zde tedy jistým způsobem umožněna ochrana obchodního tajemství. ZZVZ však tuto možnost neposkytuje. Bylo by tedy vhodné zvážit do budoucna zavedení ochrany údajů i zde.

Na základě § 219, odst. 1, písm. d) je možné obecně konstatovat, že vyplývá-li povinnost uveřejnit smlouvu již z jiného právního předpisu (zejména ZRS), nemusí zadavatel tuto smlouvu dále uveřejňovat podle ZZVZ. To znamená, že pokud bude smlouva uveřejněna v registru smluv, nemusí se již dále zveřejňovat i na profilu zadavatele. Tento fakt by mohl vést i k usnadnění vyhledávání smluv, neboť smlouvy budou uveřejněny v rámci registru smluv, který je pouze jeden, a ne na profilech zadavatelů, jichž je obrovské množství.

Smlouvy s plněním nad 50 tisíc Kč tak mohou být rovnou zveřejněny v registru smluv a bude tím zároveň splněna povinnost uveřejnění, vyplývající se ZZVZ. Samozřejmě jsou zde určité výjimky při uveřejňování, vycházející ze ZRS, které je třeba dodržovat. Je také podstatné brát zřetel na lhůty, vycházející z obou zákonů, které se týkají povinnosti uveřejňování. V případě ZZVZ se jedná o 15 dní, u ZRS však lhůta na uveřejnění činí 30 dní. Subjekt, který by chtěl smlouvu uveřejnit v registru smluv

místo na profilu zadavatele, tak musí brát ohled na tento rozdíl ve lhůtách a uveřejnit tedy smlouvu v registru do 15 dnů, aby byla splněna i podmínka uveřejňování smluv na profilech zadavatelů. Dojde-li ke zveřejnění v této lhůtě, smlouva je zveřejněna v souladu s oběma zákony. Pokud uveřejněná smlouva splňuje ostatní podmínky registru smluv, automaticky by se dalo usuzovat, že je tak splněna povinnost daná ZZVZ.

8.6 SWOT analýza registru smluv

Pro zhodnocení efektivnosti registru smluv bude použita SWOT analýza, na základě které je možné identifikovat silné a slabé stránky, dále příležitosti a hrozby. Tyto čtyři faktory jsou obsaženy v samotném názvu SWOT, který vychází z angličtiny, a význam těchto písmen je následující:

- S = silné stránky (strengths)
- W = slabé stránky (weaknesses)
- O = příležitosti (opportunities)
- T = hrozby (threats)

Jedná se o jednu z nejčastěji používaných analytických metod, neboť je velice univerzální a je možné ji aplikovat téměř všude. Hlavním cílem je získat prostřednictvím analýzy přehled o slabých stránkách a hrozbách a na základě toho podpořit silné stránky a využít možné příležitosti, vedoucí ke zlepšení situace. (ManagementMania © 2011-2016)

Tab. 2 SWOT analýza registru smluv

<p style="text-align: center;">Vnitřní prostředí</p> <p style="text-align: center;">Vnější prostředí</p>	<p style="text-align: center;">Silné stránky (Strengths)</p> <p>Veřejná kontrola všech veřejných zakázek a investic Dohled nad zakázkami a jejich cenami, efektivními nákupy a prodejem majetku Snadný přístup ke smlouvám Finanční nenáročnost</p>	<p style="text-align: center;">Slabé stránky (Weaknesses)</p> <p>Nedořešená ochrana obchodního tajemství Není určena smluvní strana, mající povinnost uveřejnit smlouvu Nemá vliv na celou veřejnou správu</p>
<p style="text-align: center;">Příležitosti (Opportunities)</p> <p>Stanovení cen ve veřejné správě Efektivní opatření proti korupci</p>	<p style="text-align: center;">Strategie SO Maxi - maxi</p> <p>S: Dohled nad zakázkami a jejich cenami, efektivními nákupy a prodejem majetku O: Stanovení cen ve veřejné správě</p>	<p style="text-align: center;">Strategie WO Mini-maxi</p> <p>W: Nedořešená ochrana obchodního tajemství O: Efektivní opatření proti korupci</p>
<p style="text-align: center;">Hrozby (Threats)</p> <p>Komplikace pro podnikatelskou činnost Možnost zneužití informací konkurencí – konkurenční nevýhoda</p>	<p style="text-align: center;">Strategie ST Maxi-mini</p> <p>S: Veřejná kontrola všech veřejných zakázek a investic T: Možnost zneužití informací konkurencí – konkurenční nevýhoda</p>	<p style="text-align: center;">Strategie WT Mini-mini</p> <p>W: Není určena smluvní strana, mající povinnost uveřejnit smlouvu T: Komplikace pro podnikatelskou činnost</p>

1. Strategie MAXI-MAXI

a) Silná stránka

Dohled nad zakázkami a jejich cenami, efektivními nákupy a prodejem majetku

b) Příležitosti

Stanovení cen ve veřejné správě

c) Strategie

Strategie by měla být v tomto případě založena na schopnosti mít veřejnou kontrolu podloženou zákonem, čímž by mohlo být zamezeno různým nekalosoutěžním praktikám. Výhodou je, že tento proces není finančně náročný, což je v rámci veřejné kontroly dobré pro jednotlivé subjekty, které nemusí vynaložit velké finanční prostředky na uveřejnění smluv a díky této kontrole by mohlo dojít ke stanovení cen v konkrétních oblastech veřejné správy. Tím by se dalo předejít cenovým výkyvům v daných oblastech a tím i konkurenčnímu znevýhodňování.

2. Strategie MAXI-MINI

a) Silná stránka

Veřejná kontrola všech veřejných zakázek a investic

b) Hrozba

Možnost zneužití informací konkurencí – konkurenční nevýhoda

c) Strategie

V rámci této strategie by mělo jít především o snahu eliminace možného zneužívání informací a údajů, a to právě prostřednictvím veřejné kontroly zakázek a investic, díky které by současně v takové míře nedocházelo k nekalosoutěžnímu chování, jak bylo zmíněno výše.

3. Strategie MINI-MAXI

a) Slabá stránka

Nedořešená ochrana obchodního tajemství

b) Příležitosti

Efektivní opatření proti korupci

c) Strategie

Vzhledem k velice snadnému přístupu k informacím a údajům, které mohou být jednotlivými podnikatelskými subjekty považovány i za důvěrné, či za obchodní tajemství apod., by se měla dořešit otázka ochrany obchod-

ního tajemství a těchto údajů. Takové údaje jsou totiž velmi cenné a konkurence by jich mohla lehce zneužít. Proto by měla být tato problematika podrobněji upravena zákonem, přičemž by došlo ke zlepšení efektivity protikorupčních opatření.

4. Strategie MINI-MINI

a) Slabá stránka

Není určena smluvní strana, mající povinnost uveřejnit smlouvu

b) Hrozba

Komplikace pro podnikatelskou činnost

c) Strategie

Zákon by měl definovat, která ze smluvních stran je povinna smlouvu v registru uveřejnit. Předešlo by se tak zbytečným problémům, vyvolaných možným nedorozuměním mezi smluvními stranami. Strany se totiž nemusí dohodnout a smlouvu nakonec nedopatřením nezveřejní ani jedna smluvní strana, načež se smlouva stane neplatnou, jak vyplývá ze zákona, neboť nebude uveřejněna. Další překážkou by mohla být situace, kdy smlouvu zveřejní obě strany, avšak každá uvede jiné informace. Některé údaje totiž mohou být obchodním tajemstvím pro jednu ze smluvních stran a vznikl by tak nechtěný problém. Těmto potížím by se dalo vyhnout, bylo-li by uvedeno, která smluvní strana konkrétně má povinnost uveřejňovat.

8.6.1 Shrnutí

Jak je vidět, registr smluv má své plusy i minusy. Mezi pozitiva je možné zařadit snadný přístup ke smlouvám a informacím v nich obsažených, obecně tedy můžeme mluvit o veřejné kontrole. Ta by měla zajistit, aby nedocházelo k nekalosoutěžnímu či jinému protizákonnému chování a vzhledem k finanční nenáročnosti fungování tohoto systému by neměla být realizace kontroly komplikovaná.

Naopak značným negativem je zde nedořešená problematika obchodního tajemství a zejména jeho ochrana. Ta by měla být podrobněji definována zákonem, aby nemohlo docházet ke zneužívání takových údajů konkurencí. Současně by mělo být upravena oblast uveřejňování, zejména to, která smluvní strana má povinnost smlouvu zveřejnit, aby nedocházelo k případným komplikacím.

9 Závěr

Obchodní tajemství je zásadním a nezbytným prvkem pro každý podnikatelský subjekt a je tedy nutné jej v dostatečné míře chránit. Ochrana obchodního tajemství by se neměla zaměřovat pouze na situace, kdy již dojde k jeho porušení nebo ohrožení, ale měla by být zacílena zejména na prevenci tedy tak, aby již od prvopočátku byla eliminována co možná nejvíce možnost, že dojde k ohrožení či porušení obchodního tajemství.

Značnou výhodou obchodního tajemství pro podnikatelské subjekty je zejména jeho nekonkrétní úprava v právním řádu České republiky, kdy je možné za obchodní tajemství považovat téměř cokoli, co splňuje podmínky stanovené zákonem. Tato značná neformálnost obchodního tajemství je v současné době velmi patrná například v rámci uveřejňování smluv v registru smluv tak, jak jsem na několika případech uvedla ve své práci. Subjekty zde totiž mohou jako své obchodní tajemství označit a tedy ve smlouvě znečitelnit téměř veškeré údaje. Výhodou tohoto znečitelnění pro daný podnikatelský subjekt je skutečnost, že ostatní podnikatelské subjekty se v podstatě nedozví žádné skutečnosti, které by případně mohly využít či dokonce zneužít ve svůj prospěch na úkor daného subjektu. Na druhou stranu však takovéto znečitelnění v podstatě postrádá smysl a odporuje záměru, na základě kterého byl zákon o registru smluv přijat. Ve vztahu k registru smluv se domnívám, že do budoucna bude zapotřebí upravit a doplnit tento zákon tak, aby se více věnoval problematice ochrany obchodního tajemství tak, aby zveřejněné údaje nemohly být jakkoli využívány či zneužívány jinými podnikatelskými subjekty.

Důležitou součástí ochrany obchodního tajemství je i schopnost určit hodnotu tohoto obchodního tajemství. Znalost této hodnoty je pro podnik zásadní, neboť na jejím základě je pak možné specifikovat výši škody při využití či zneužití obchodního tajemství jinými podnikatelskými subjekty na úkor daného podniku. Obecně lze tedy říci, že hodnota obchodního tajemství hraje významnou roli v rámci hospodářského výsledku podniku. Tuto hodnotu je však velmi složité vyčíslit, neboť záleží na každém jednotlivém podniku, co přesně si stanoví za své obchodní tajemství. Pro konkrétní vyčíslení případné hodnoty obchodního tajemství by bylo zapotřebí mít k dispozici výkaz zisků a ztrát daného podniku. V případě, že tento výkaz bude k dispozici, bude možné určit, že k případné ztrátě došlo právě vyzrazením obchodního tajemství pouze tehdy, poskytne-li podnikatelský subjekt informaci, co bylo obchodním tajemstvím, na základě jehož vyzrazení či zneužití došlo ke ztrátě podniku.

Závěrem této práce bych chtěla zdůraznit, že je nezbytné, aby právní úprava obchodního tajemství a jeho ochrany byla podrobněji a přesněji zakotvena, aby bylo zcela jasné, co je možné považovat za obchodní tajemství, jakými instituty je chráněno, co může podnikatelský subjekt udělat pro ochranu svého obchodního tajemství a jakým způsobem se bránit v případě, že přece jen bude jiným podnikatelským subjektem využito či zneužito. Domnívám se, že tento můj závěr nelze zpochybnit ani vyvrátit, a to s ohledem na aktuální problémy z praxe a také na skutečnost, že právní úpravy jednotlivých oblastí si navzájem odporují a nejsou v souladu. Jako příklad je možné uvést zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

a obecně obchodní tajemství zakotvené v NOZ. Dle NOZ si podnikatelský subjekt může, za respektování podmínek stanovených zákonem, stanovit, co vše je pro něj obchodním tajemstvím a pak jej dle toho chránit. Dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím však může být, za podmínek stanovených tímto zákonem, podnikatelský subjekt ve své ochraně omezen, neboť je povinen v případě žádosti poskytnout požadované informace, a to i přes skutečnost, že je považuje za své obchodní tajemství.

Podle mého názoru by v budoucnosti mělo dojít k úpravě legislativy řešící obchodní tajemství a jeho ochranu tak, aby odrážela čím dál větší důležitost obchodního tajemství a jeho ochrany. Ze svého pohledu bych považovala za ideální řešení, pokud by problematika obchodního tajemství a jeho ochrany byla upravena jedním právním předpisem a nikoli tak, jak je to v současné době, kdy pro jednotlivé oblasti práva je problematika obchodního tajemství rozdělena do několika právních předpisů, není řešena uceleně, mnohdy je řešena pouze okrajově a v některých případech nejsou ani jednotlivé právní úpravy spolu v souladu a vzájemně se negují. Orientace v této problematice tak je velmi složitá. Navíc aktuálně není doplněna a upravena literatura k tomuto tématu, které je velmi málo, většina je zastaralá a stále uvádí stav vycházející z právní úpravy před platností NOZ a zákona č. 340/2016 Sb., o registru smluv (kde obchodní tajemství a jeho ochrana není zatím konkrétně řešena). Tím, že je tato problematika zakotvena v několika právních předpisech, někdy jen odkazově, není lehké si vytvořit ucelený pohled na to, co se vlastně pod pojmem obchodní tajemství skrývá a jaké jsou možnosti jeho ochrany. Z tohoto důvodu se mi jeví jako nezbytné mít pouze jeden právní předpis upravující tuto oblast komplexně.

10Literatura

Bibliografie:

- ANDROULIDAKIS, IOSIF A FRAGKISKOS-EMMANOUIL KIOUPAKIS. *Industrial espionage and technical surveillance counter measures*. Cham: Springer, 2016. ISBN 978-3-319-28665-5.
- BOUDA, P. A KOL. *Zákon o registru smluv. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, 456 s. ISBN 978-80-7400-626-5.
- ČADA, KAREL. *Chránit / nechránit, to je otázka: výsledky výzkumu a vývoje, jejich ochrana a komercializace*. Plzeň: Alevia, 2014. ISBN 978-80-905538-0-4.
- ČADA, KAREL. *Obchodní tajemství a know-how*. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. ISBN 80-85100-67-3.
- JANSA, LUKÁŠ A PETR OTEVŘEL. *Softwarové právo: praktický průvodce právní problematikou v IT*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3458-0.
- LAVICKÝ, PETR, A KOL. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9.
- PODEŠVA, VILÉM. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: Zákon o registru smluv: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-102-6.
- SCHELLE, KAREL; TAUCHEN, JAROMÍR. *Občanské zákoníky: kompletní sbírka občanských zákoníků, důvodových zpráv a dobových komentářů*. Ostrava: Key Publishing, 2012. ISBN 978-80-7418-146-7.
- ŠTENGLOVÁ, IVANA. *Obchodní tajemství: praktická příručka*. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-559-1.
- ŠTENGLOVÁ, IVANA, JAN DĚDIČ A MILOŠ TOMSA. *Základy obchodního práva: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2014. Student. ISBN 978-80-7502-052-9.
- VOJČÍK, PETER. *Teorie právní ochrany nehmotných statků*. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2016. ISBN 978-80-87713-16-7.

Internetové zdroje:

- BROSKOVÁ, Karolína. Právní rádce: Obchodní tajemství versus právo na informace [online]. 2010 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-48224150-obchodni-tajemstvi-versus-pravo-na-informace>
- DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz: Jaké jsou prostředky ochrany obchodního tajemství [online]. 2015 [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-tajemstvi-ppbi-50787.html#!&chapter=5>
- DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz: Obchodní tajemství v procesním právu [online]. 2015 [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-tajemstvi-ppbi-50787.html#!&chapter=8>

- DOŠKOVÁ, Miluše. Kraken Salvia: Rozsudek Nejvyššího správního soudu [online]. 2007 [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/2As27/2007>
- Ekonomika: Metody založené na oceňování výnosů [online]. 2017 [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://ekonomika-otazky.studentske.cz/2008/07/metody-zaloen-na-oceovn-vnos.html>
- ELIÁŠEK, Martin. Právní prostor: Žádost o poskytnutí informace a obchodní tajemství [online]. 2016 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/judikatura/spravni-pravo/zadost-o-poskytnuti-informace-a-obchodni-tajemstvi>
- Evropská rada Rada Evropské unie: Ochrana obchodního tajemství: Rada přijala novou směrnici [online]. 2016 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/05/27-trade-secrets-new-directive/>
- FETTER, Richard W. České noviny: Co jsou to nepojmenované smlouvy [online]. 2011 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/co-jsou-to-nepojmenovane-smlouvy/622691>
- FADRNÝ, Martin. Frank Bold advokáti: Jak na obchodní tajemství ve smlouvách v registru [online]. 2016 [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://www.fbadvokati.cz/novinky/registr-smluv/jak-na-obchodni-tajemstvi-ve-smlouvach-v-registru>
- FOREJTOVÁ, Monika. Právní prostor: Nová směrnice o ochraně obchodního tajemství [online]. 2016 [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/nova-smernice-o-ochrane-obchodniho-tajemstvi>
- HAVLOVÁ, Adéla. Právní prostor: Nový zákon o zadávání veřejných zakázek [online]. 2016 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/novy-zakon-o-zadavani-verejnych-zakazek>
- HERZ, Václav. BusinessInfo.cz: Nový zákon o zadávání veřejných zakázek velmi uvolní procesní pravidla [online]. 2016 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/novy-zakon-o-zadavani-verejnych-zakazek-velmi-uvolni-procesni-pravidla-81970.html>
- HOVORKOVÁ, Magda. Právní prostor: Zákon o zadávání veřejných zakázek a předcházení korupci [online]. 2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/zakon-o-zadavani-verejnych-zakazek-a-predchazeni-korupci>
- Iuridictum: Obchodní zákoník [online]. 2014 [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: https://iuridictum.pecina.cz/w/Obchodn%C3%AD_z%C3%A1kon%C3%ADk
- KORBEL, František. Právní prostor: Právo na informace a problematika registru smluv - I. [online]. 2015 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/pravo-na-informace-a-problematika-registru-smluv>

- ManagementMania: Metody oceňování podniku [online]. 2015 [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/metody-ocenovani-podniku>
- ManagementMania: Utajované informace [online]. 2016 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/utajovane-informace>
- Ministerstvo vnitra České republiky: Registr smluv [online]. 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/registr-smluv.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- Ministerstvo vnitra České republiky: Registr smluv [online]. 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/1676050>
- Miras.cz: Metody oceňování podniku [online]. 2017 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: <http://www.miras.cz/seminarky/podnikova-ekonomika-12.php>
- NĚMEC, Robert. RobertNemec.com: Smlouva o vzájemné ochraně informací [online]. 2015 [cit. 2017-04-29]. Dostupné z: <http://robertnemec.com/verejnadohoda-o-mlcenlivosti/>
- Open Government Partnership: About OGP [online]. 2017 [cit. 2017-03-08]. Dostupné z: <https://www.opengovpartnership.org/about/about-ogp>
- Právo a stát: Dělení veřejných zakázek [online]. [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <http://pravoastatire.webnode.cz/products/deleni-verejnych-zakazek-obecne/>
- TROJAN, Oldřich a Pavel HOLEC. Epravo.cz: Obchodní tajemství [online]. 2013 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-tajemstvi-91518.html>
- VÍTEK, Michal. Bulletin-advokacie.cz: Úvod do zákona o registru smluv [online]. 2016 [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/uvod-do-zakona-o-registru-smluv?browser=mobi>
- VOJÍKOVÁ, Martina. Zprávy Alfa9: Senátoři vrátili Sněmovně novelu zákona o registru smluv [online]. 2017 [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://www.fbadvokati.cz/novinky/registr-smluv/jak-na-obchodni-tajemstvi-ve-smlouvach-v-registru>
- WINTER, Filip. Epravo.cz: Zákon č. 111 Sb.z.a n. proti nekalé soutěži z roku 1927 [online]. 2002 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zakon-c-111-sbza-n-proti-nekale-soutezi-z-roku-1927-20256.html>
- Zprávy.tiscali.cz: Likvidace registru smluv: Do toho, jak utrácí stát, vám nic není, vzkázali poslanci [online]. 2017 [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <https://zpravy.tiscali.cz/likvidace-registru-smluv-do-toho-jak-utraci-stat-vam-nic-neni-vzkazali-poslanci-293646>

Právní předpisy:

Směrnice č. 2016/943/EU o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství)

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Zákon č. 340/2015 Sb., o registru smluv

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Zákon č. 111/1927 Sb.z.a n., proti nekalé soutěži

11 Použité zkratky

ABGB	Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch
ADHGB	Allgemeines Deutsches Handelsgesetzbuch
ČEZ	České Energetické Závody
EHS	Evropské hospodářské společenství
EU	Evropská unie
InfZ	Zákon o svobodném přístupu k informacím
NOZ	Nový občanský zákoník
OGP	Open Government Partnership
ZOK	Zákon o obchodních korporacích
ZRS	Zákon o registru smluv
ZZVZ	Zákon o zadávání veřejných zakázek